

**DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ
OPRACOWANA NA POTRZEBY PRZYGOTOWANIA
DOKUMENTU: STRATEGIA ROZWOJU GMINY
WIERZBINEK NA LATA 2024 – 2033**

Luty, 2025

Zespół opracowujący:

Kamila Drelich, Paweł Kamiński

Doradztwo Gospodarcze PMC Sp. z o.o.

Ul. Kościańska 7,

60-112 Poznań,

e-mail: pmc@dgpmc.pl

tel: +48 61 839 90 24

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Położenie	4
2. Analiza strefy społecznej	6
2.1. Demografia	6
2.2. Rynek pracy	9
2.3. Pomoc społeczna	12
2.4. Zaangażowanie społeczne i współpraca samorządowa	15
2.5. Edukacja	22
2.6. Ochrona zdrowia	24
2.7. Kultura i dziedzictwo kulturowe	25
2.8. Sport i rekreacja	28
2.9. Bezpieczeństwo publiczne i działalność OSP	29
3. Analiza strefy gospodarczej	31
3.1. Przedsiębiorczość	31
3.2. Struktura gospodarki	33
3.3. Budżet gminy	37
4. Analiza strefy przestrzennej	42
4.1. Infrastruktura drogowa	42
4.2. Komunikacja	43
4.3. Wodociągi i kanalizacja	43
4.4. Gospodarka odpadami	46
4.5. Energetyka i gazownictwo	47
4.6. Ciepłownictwo	47
4.7. Mieszkalnictwo i gospodarka nieruchomościami	47
5. Środowisko	49
5.1. Zasoby przyrodnicze i ochrona przyrody	49
5.2. Ochrona klimatu, jakość powietrza i zagrożenie hałasem	50
5.3. Gospodarowanie wodami	51
5.4. Gleby	52
6. Obszary strategicznej interwencji	55
Spisy	56
Spis rycin	56

Spis tabel 56
Spis wykresów 57

Wprowadzenie

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wierzbinek, opracowana dla potrzeb Strategii Rozwoju Gminy Wierzbinek na lata 2024-2023, wykonana została na podstawie art. 10a. Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324, 862). Część diagnostyczna zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania obszaru. W syntetycznym ujęciu wskazuje jego główne uwarunkowania rozwoju, a porównanie z latami poprzednimi daje możliwość analizy zmian zachodzących na jej obszarze. Prezentacja aktualnej wewnętrznej i zewnętrznej sytuacji gminy Wierzbinek, pozwoliła wskazać wyzwania, jakie stoją przed obszarem w kolejnych latach. Diagnoza opracowana została przy wykorzystaniu źródeł pierwotnych, pochodzących z publicznie dostępnych zasobów statystycznych (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego), danych udostępnionych przez Urząd Gminy oraz informacji pozyskanych w toku badania opinii mieszkańców, jak również w wniosków wypracowanych w trakcie warsztatów strategicznych prowadzonych dla potrzeb opracowania Strategii. Korzystano także źródeł wtórnych, obejmujących opracowania branżowe i informacje zawarte na stronach internetowych obszaru. Diagnoza była sporządzana w miesiącach maj-czerwiec 2024 r., kiedy to Główny Urząd Statystyczny nie dysponował danymi za 2023 r.

1. Położenie

Gmina Wierzbinek jest gminą wiejską, położoną w północno-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie konińskim i jest jedną z 14 gmin tego powiatu. Gmina Wierzbinek zajmuje obszar o powierzchni 14 754 ha, co stanowi 9,35% powierzchni powiatu konińskiego i czyni ją największą pod względem powierzchni gminą powiatu konińskiego. Obszar gminy graniczy z:

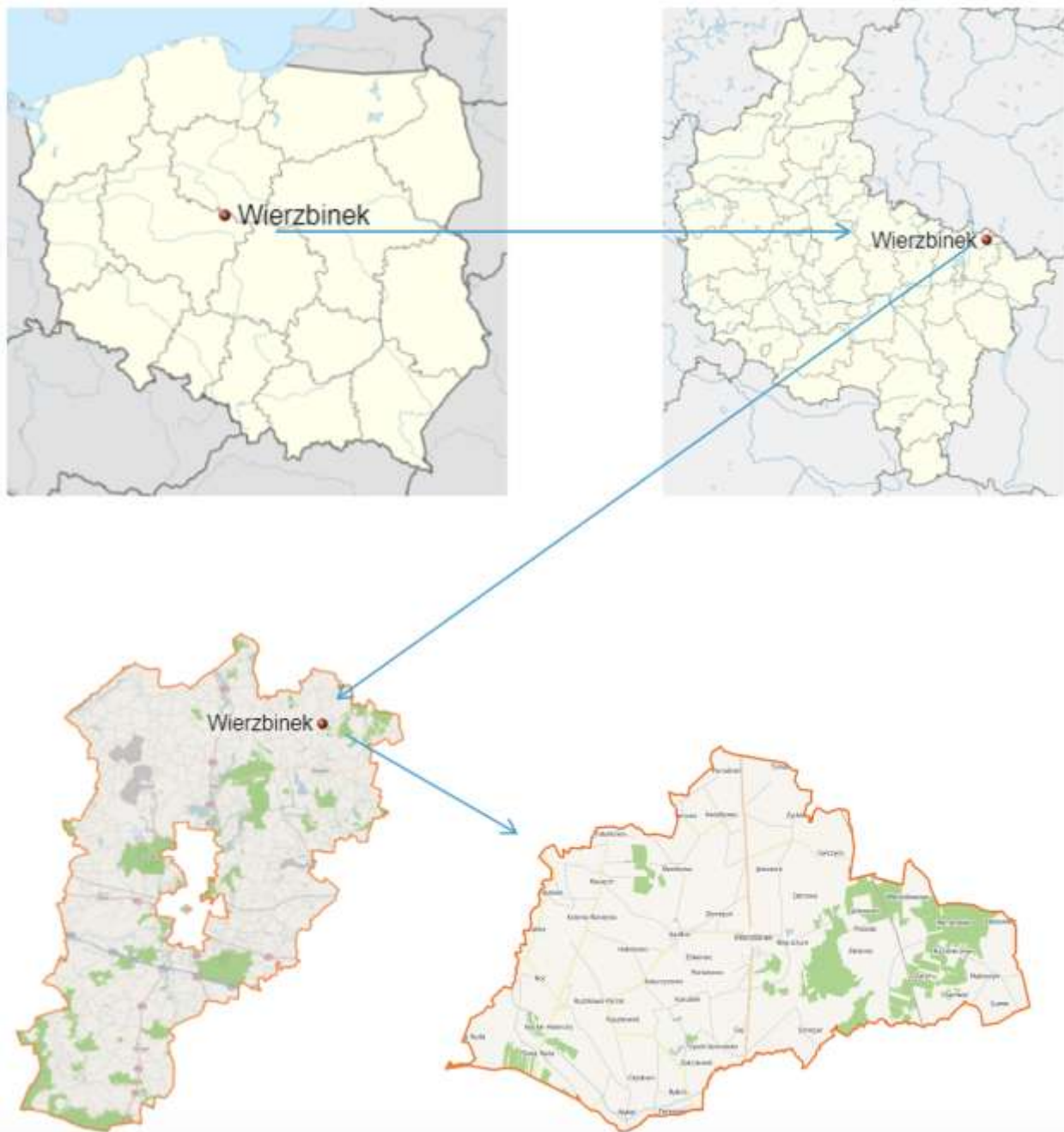
- na zachodzie- z Gminą Skulsk (powiat koniński),
- na północy i wschodzie - z województwem kujawsko-pomorskim (Gminy Piotrków Kujawski oraz Topólka),
- na południu – z Gminą Babiak (powiat kolski) oraz gminami Sompolno i Ślesin (powiat koniński).

Naturalne granice gminy stanowią Kanał Warta - Gopło (na zachodzie), rzeka Noteć i Kanał Notecki wraz z łąkami (na południu). Gmina położona jest na szlaku turystycznym Licheń - Cieclocinek - Inowrocław. Do Wierzbinka można dojechać drogą wojewódzką Konin –Cieclocinek, leżącą na obszarze województw wielkopolskiego i kujawsko-pomorskiego.

Sieć osadniczą Gminy tworzy 77 miejscowości stanowiących 24 sołectwa. Są to: Boguszyce, Goczki, Helenowo, Kalina, Kazubek, Kryszkowice, Kwiatkowo, Łysek, Mąkoszyn, Morzyczyn, Posada, Racięcín, Sadlno, Słomkowo, Stara Ruda, Synogać, Tomisławice, Wierzbinek, Wilcza Kłoda, Witkowice, Zakrzewek, Zaryń, Zielonka i Ziemięcín.

Siedzibą władz gminy jest wieś Wierzbinek, gdzie mieści się Urząd Gminy w Wierzbinku. Stolica województwa oddalona jest od Wierzbinka o 127 km, a czas dojazdu transportem prywatnym do centrum Poznania zajmuje średnio 104 minuty. Do ośrodków subregionalnych: Gniezna – można dojechać w 76 minut, Konina – w 41 minut, Kalisz – w 92 minuty. Gmina Wierzbinek położona jest 140 km od Portu Lotniczego Poznań-Ławica. Kluczową osią komunikacyjną na terenie Gminy jest droga wojewódzka nr 266 relacji Cieclocinek - Służewo - Radziejów - Sompolno - Konin. Główna sieć dróg wewnątrzgminnych tworzona jest przez drogi powiatowe i gminne. Jeżeli chodzi o transport zbiorowy, na terenie Gminy znajdują się linie komunikacji autobusowej obsługiwane przez PKS Konin S.A.

Ryc. 1 Położenie Gminy Wierzbinek na tle kraju, województwa wielkopolskiego i powiatu konińskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://pl.wikipedia.org/wiki/Wierzbinek> [dostęp: 2024.05.27]

Gmina Wierzbinek ma charakter rolniczy - ponad 75% powierzchni gminy stanowią użytki rolne. Przeważającą część stanowią gospodarstwa tradycyjne, gdzie oprócz popularnych upraw spotyka się uprawy warzyw i ziół. Około 3% obszaru gminy tworzą użytki kopalne, które mieszczą się w centralnej części gminy, w osi wyznaczonej przez miejscowości Boguszyce-Tomislawice. Na tym terenie prowadzona jest działalność związana z górnictwem odkrywkowym węgla brunatnego (Odkrywka Tomislawice eksploatowana przez PAK Kopalnia Węgla Brunatnego „Konin” S.A.).

2. Analiza strefy społecznej

2.1. Demografia

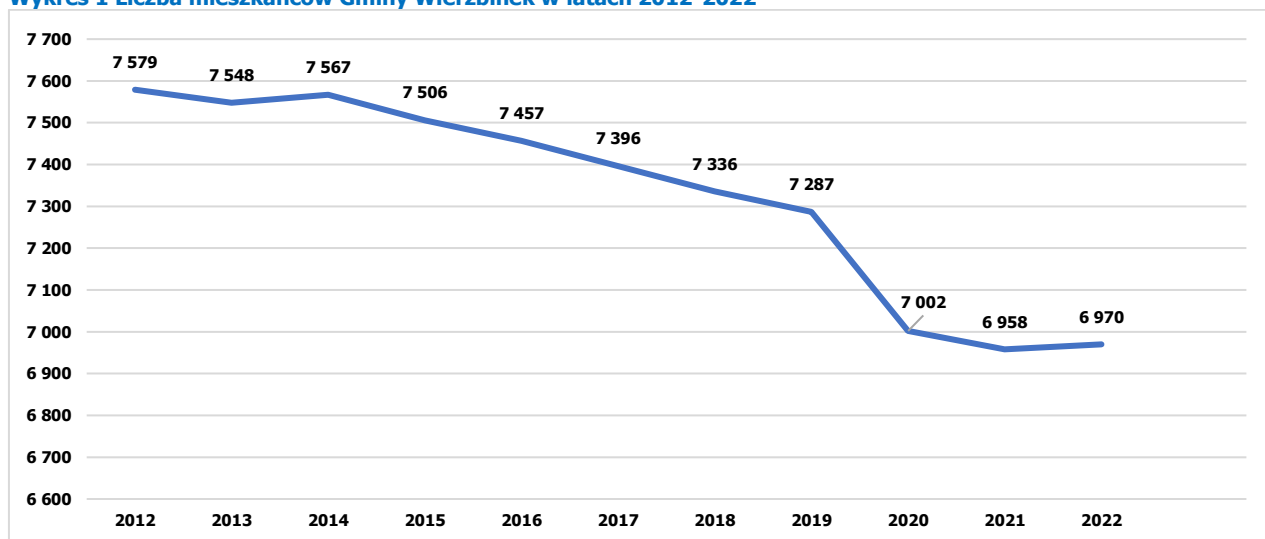
Według danych GUS liczba ludności w Gminie Wierzbinek na koniec 2022 r. wynosiła 6 970 osób (Tabela 1), co stanowiło spadek w stosunku do roku 2012 o 8,04% (ubytek o 609 osób). Ludność Gminy Wierzbinek stanowi 5,4% mieszkańców powiatu konińskiego. Za zmiany demograficzne w Gminie Wierzbinek odpowiadają przede wszystkim migracje oraz ujemny przyrost naturalny. Na przestrzeni ostatnich lat każdego roku notowane jest ujemne saldo migracji na 1 000 mieszkańców (najniższą wartość odnotowano na poziomie -10,3 w 2019 roku). Przyrost naturalny (na 1 000 mieszkańców) osiągnął najwyższą wartość w 2014 roku (2,5), a najniższą w roku 2020 (-1,7). Ponadto w latach 2020-2021 zaobserwowano wzrost wartości wskaźnika zgonów na 1 000 ludności w stosunku do lat poprzednich. W dużej mierze wpływ na wartość ww. wskaźnika miała pandemia COVID-19.

Tabela 1 Liczba ludności, urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny i saldo migracji w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba ludności	7 579	7 548	7 567	7 506	7 457	7 396	7 336	7 287	7 002	6 958	6 970
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,4	12,7	11,8	10,4	8,8	10,9	10,2	11,4	10,2	11,0	10,9
Zgony na 1000 ludności	8,9	10,2	9,3	9,1	9,9	10,8	10,6	8,9	11,9	11,7	10,6
Przyrost naturalny (na 1000 ludności)	2,5	2,5	2,5	1,3	-1,1	0,1	-0,4	2,5	-1,7	-0,7	0,3
Saldo migracji (na 1000 ludności)	-5,9	-6,3	-5,1	b.d	-6,3	-8,1	-6,7	-10,3	-9,0	-3,0	-2,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Wykres 1 Liczba mieszkańców Gminy Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Na tle województwa wielkopolskiego Gmina Wierzbinek zalicza się do obszarów słabo zaludnionych. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Wierzbinek ukształtowała się w 2022 roku na poziomie 47 osób/km² i była dużo niższa niż średnia dla

powiatu konińskiego (82 osoby/km²), i jednocześnie znacznie niższa niż dla regionu – województwa wielkopolskiego (117 osób/km²) i kraju (121 osób/km²). Można jednak wskazać, że jest typowa dla obszarów wiejskich.

Tabela 2 Gęstość zaludnienia w kraju, województwie, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022.

Ludność na 1 km ²	2012	2017	2022
POLSKA	123	123	121
Województwo wielkopolskie	116	117	117
Powiat koniński	81	82	82
Gmina Wierzbinek	51	50	47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

W podziale na płeć w 2022 roku Gminę Wierzbinek zamieszkiwało 3 535 mężczyzn i 3 435 kobiet. Współczynnik feminizacji w Gminie osiągnął zatem średnią wartość 101 (dla Polski 107). Niski wskaźnik feminizacji jest cechą charakterystyczną obszarów wiejskich. Wynika to z faktu, iż na tego typu obszarach w małym stopniu skoncentrowane są miejsca pracy typowe dla kobiet (np. w obszarze handlu, edukacji, ochrony zdrowia, a dominująca jest funkcja rolnictwa stanowiącego miejsce pracy typowe dla mężczyzn. Wpływ na taki poziom wskaźnika mają też procesy migracyjne, determinowane odpływem kobiet z obszarów wiejskich m.in. w celu rozwoju zawodowego i indywidualnego. Wnioski te pozwalają przypuszczać, że tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich (zarówno w kontekście tworzenia nowych firm, jak i kreowania przyjaznych warunków dla funkcjonowania już działających), jak i inwestycje w poprawę infrastruktury drogowej i rozwój usług transportowych (umożliwiających pracę w mieście bez konieczności wyprowadzki ze wsi) pozwoliłyby na zatrzymanie odpływu kobiet nastawionych na rozwój zawodowy.

Tabela 3 Wskaźnik feminizacji w kraju, województwie, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022

Wyszczególnienie	2012	2017	2022
POLSKA	107	107	107
Województwo wielkopolskie	106	106	106
Powiat koniński	102	101	101
Gmina Wierzbinek	102	101	101

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Wierzbinek z uwzględnieniem aktywności ekonomicznej nie odbiegała znacząco od wartości, którymi charakteryzuje się Polska i Wielkopolska. W Polsce w 2022 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,4%, a wieku poprodukcyjnym 22,9% wszystkich mieszkańców. Podobnie sytuacja miała się w Wielkopolsce: odpowiednio 19,6% i 21,4%. W Gminie Wierzbinek liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniosła w 2022 roku 1 171 osób (20,07%), w wieku produkcyjnym 4 446 osób (59,9%), a w wieku poprodukcyjnym 1 353 osób (19,4%). Pozytywnym faktem jest, że w Gminie Wierzbinek odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym jest niższy niż w kraju i w województwie. Niestety, również w Gminie Wierzbinek, zaobserwować można krajowy i europejski

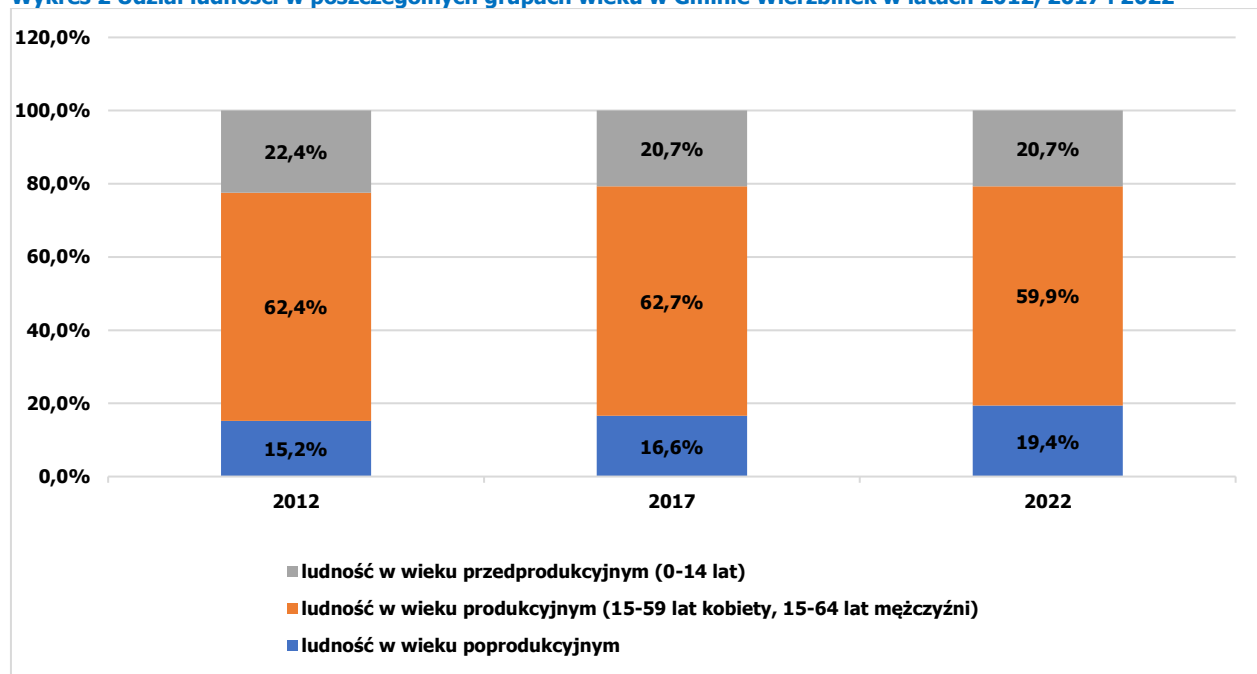
negatywny trend starzenia się społeczeństwa. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym od 2012 r. wzrósł o 4,2 p.p., szczególnie kosztem zmniejszonego o 2,5 p.p. udziału osób w wieku produkcyjnym i o 1,7 p.p. udziału osób w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 4 Liczba ludności Gminy Wierzbinek w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym oraz jej udział % w ludności ogółem w latach 2012, 2017 i 2022

Wyszczególnienie	Liczba ludności			udział % w ludności ogółem		
	2012	2017	2022	2012	2017	2022
ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-14 lat)	1 358	1 269	1 171	22,4%	20,7%	20,7%
ludność w wieku produkcyjnym (15-59 lat kobiety, 15-64 lat mężczyźni)	5 075	4 900	4 446	62,4%	62,7%	59,9%
ludność w wieku poprodukcyjnym	1 146	1 227	1 353	15,2%	16,6%	19,4%
RAZEM	7 579	7 396	6 970	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Wykres 2 Udział ludności w poszczególnych grupach wieku w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Jeżeli chodzi o strukturę demograficzną, w 2022 r. najliczniejszą grupą wiekową w Gminie Wierzbinek były osoby w wieku 70 lat i więcej (722 osoby, 10,35% ogółu ludności), zaś najmniej liczną – osoby w wieku 85 i więcej (1,66% ogółu ludności). Dość wysoki odsetek przyjmowały grupy wiekowe: 25-29, 30-34, 35-39, 40-44, 45-49 stanowiące reprezentację osób w wieku produkcyjnym, co jest bardzo korzystne dla lokalnego rynku pracy.

Liczba osób z najwyższych grup wiekowych zamieszkujących Gminę Wierzbinek w ciągu ostatnich lat wzrosła, co związane jest z procesem „starzenia się społeczeństwa”. W roku 2012 kobiet w wieku powyżej 85 lat było 85, podczas

gdy w 2022 ich liczba zwiększyła się do 89. W przypadku mężczyzn wartości te kształtowały się na poziomie 19 w roku 2012 i 27 w 2022 roku. W ciągu ostatnich lat wzrosła również liczba osób w wieku poprodukcyjnym 65-69 lat – w 2007 roku do grupy tej należało 248 osób zamieszkujących Gminę Wierzbinek (w tym 99 mężczyzn i 149 kobiet), podczas gdy w 2022 roku – 407 osób (w tym 221 mężczyzn i 186 kobiet). Wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym wzrósł od 2012 roku o 39,46%. Zjawisko „starzenia się społeczeństwa” wymaga zapewnienia dostępu mieszkańcom z najwyższych grup wieku do odpowiednio przystosowanych budynków i przestrzeni publicznej, a także usług społecznych i socjalnych oraz świadczeń opieki zdrowotnej, co jest procesem kosztownym i długotrwałym.

Tabela 5 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

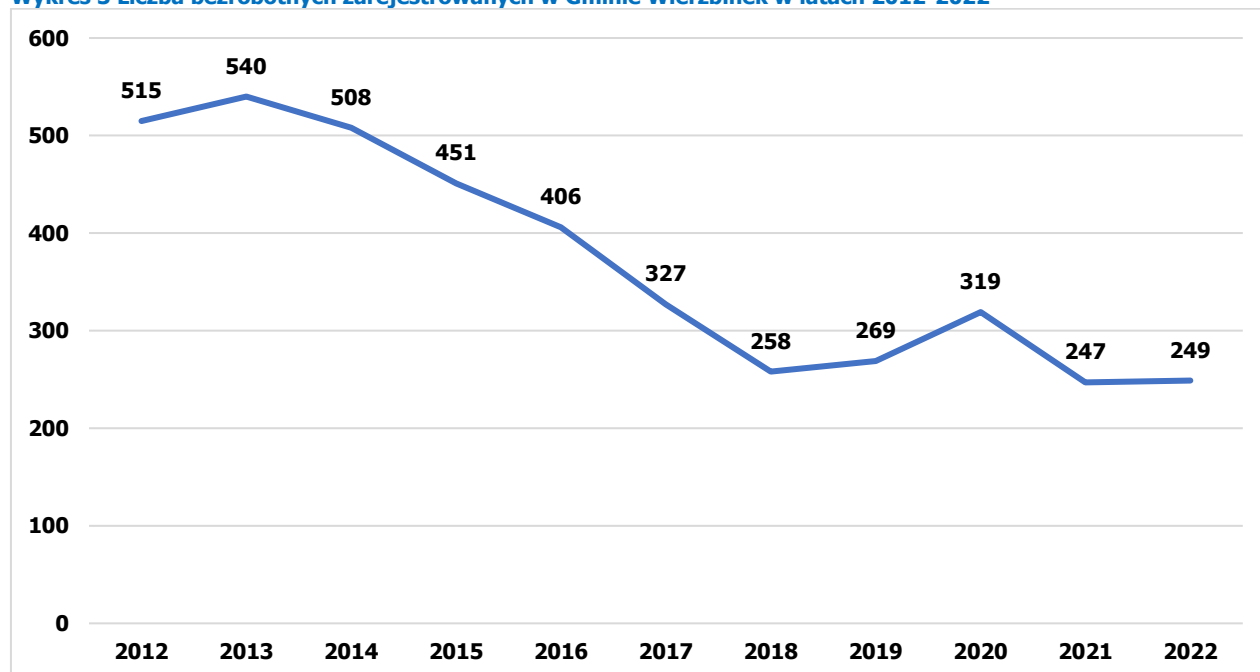
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	60,2	59,4	59,2	59,0	59,0	59,5	60,5	62,0	64,4	65,5	66,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	67,4	69,9	72,7	75,8	77,7	80,1	84,3	89,7	91,6	94,2	94,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

2.2. Rynek pracy

W Gminie Wierzbinek liczba osób pozostających bez pracy w 2012 r. wynosiła 515. W ostatnich latach najwyższą wartość – na poziomie 540 osób – osiągnęła w 2013 roku i od tego momentu do roku 2018 sukcesywnie zmniejszała się. Od 2019 roku obserwuje się w Gminie niewielki przyrost osób bezrobotnych. W głównej mierze wynika to z trudnej sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstw będącej efektem epidemii wirusa SARS-CoV-2 oraz zjawisk geopolitycznych i związanych z nimi ograniczeń w prowadzeniu działalności w niektórych sektorach gospodarki. W 2022 r. w gminie zarejestrowanych były 249 osób bezrobotnych, co w porównaniu z rokiem 2012 (515) dawało ponad dwukrotnie mniejszą wartość. Gmina Wierzbinek położona jest w obrębie obszaru aglomeracyjnego Konina. Ośrodek subregionalny zapewnia dostęp do licznych miejsc pracy, co w konsekwencji ułatwia mieszkańcom gminy podejmowanie pracy i wpływa na poziom rejestrowanego bezrobocia.

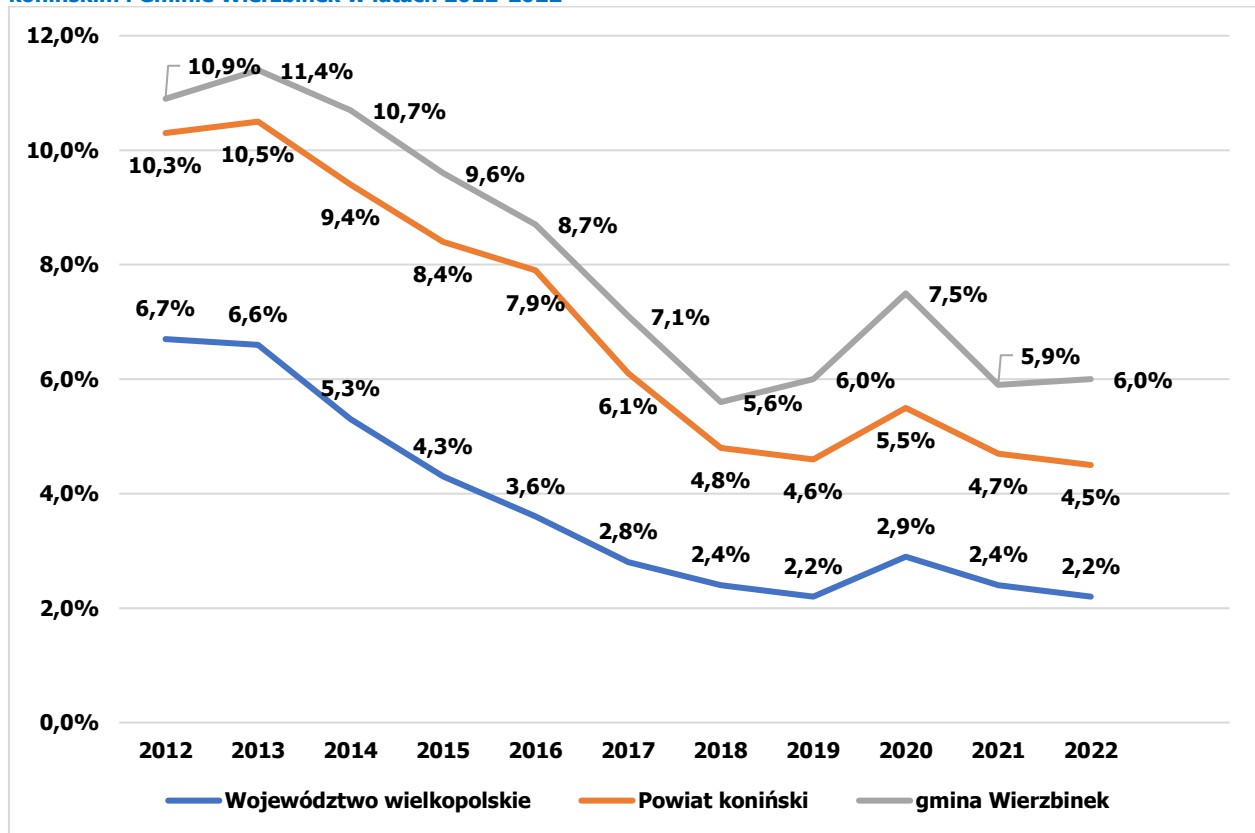
Wykres 3 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym zmniejszył się od 10,9 p.p w roku 2012 do 6 p.p w roku 2022. Jednakże w badanym okresie wskaźnik ten wahał się. Od roku 2015 do roku 2018 malał, by przez następne dwa lata wzrastać. Najniższą wartość wskaźnik ten osiągnął w 2018 r. – 5,6%, co oznacza spadek w porównaniu z 2012 rokiem – o 5,3 p.p. i z 2015 rokiem – o 4,0 p.p. Wpływ zmian zachodzących w gospodarce ogólnokrajowej oraz pandemii związanej z SARS-CoV-2 na rynek pracy widoczny jest również w ramach przedmiotowego wskaźnika. W 2022 r. udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wyniósł 6,0% i osiągnął wyższą wartość niż dla powiatu konińskiego (4,5%) oraz dla województwa wielkopolskiego (2,2%) i kraju (3,7%). Wartość ww. wskaźnika wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 0,1 p.p. Dla powiatu konińskiego i województwa wielkopolskiego zaobserwowano natomiast spadek 0,2 p.p. Warto jednak podkreślić, że województwo wielkopolskie od lat należy do regionów, gdzie notowane są najniższe wartości stopy bezrobocia i najniższe wskaźniki bezrobocia dla poziomu gmin.

Wykres 4 Odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

Według przeprowadzonej analizy struktury bezrobocia, kobiety stanowiły ponad 50-60% osób zarejestrowanych jako bezrobotne. Zależność ta obserwowana była w całym okresie analizy (tj. w latach 2012-2022). Osoby młode, bez doświadczenia zawodowego stanowiły w badanym okresie ok. 24-39% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Struktura bezrobocia wskazuje również, iż w latach 2012-2022 osoby długotrwale bezrobotne (czyli poszukujące pracy ponad 12 miesięcy) stanowiły ponad 50% wszystkich osób bez pracy zarejestrowanych na terenie Gminy Wierzbinek. Jest to bardzo niekorzystne zjawisko, generujące powstawanie nałogów i prowadzące do ubóstwa i wykluczenia społecznego. Ponadto, na uwagę zasługuje fakt, iż skutki długotrwałego bezrobocia odczuwa całe społeczeństwo, a nie tylko dana jednostka i jej najbliższe otoczenie. Aby przeciwdziałać mu należy zatem wprowadzić specjalne programy aktywizacyjne, umożliwiające skuteczny powrót tym osobom na rynek pracy.

Tabela 6 Struktura bezrobocia w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	515	540	508	451	406	327	258	269	319	247	249
kobiety	270	292	280	261	247	201	162	157	191	161	162
mężczyźni	245	248	228	190	159	126	96	112	128	86	87
do 25 roku życia	187	213	182	153	136	81	62	65	77	52	59
do 30 roku życia	-	-	-	235	221	134	108	112	132	102	108

po 50 roku życia	36	39	45	45	39	38	29	36	50	35	29
długotrwale bezrobotni	260	316	345	299	270	211	158	140	193	149	136

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

2.3. Pomoc społeczna

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbinku jest gminną jednostką organizacyjną Gminy Wierzbinek, utworzoną w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej. Celem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości – poprzez wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb, i umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Główne zadania pomocy społecznej to:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń (zadania zlecone);
- zadania własne gminy;
- praca socjalna;
- prowadzenie i rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej;
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijanie nowych form pomocy i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Poprzez swoją działalność GOPS w Wierzbinku wspiera osoby dotknięte m.in. problemem bezrobocia, niepełnosprawności, ubóstwa, bezdomności, sieroctwa, długotrwałej lub ciężkiej choroby, problemami w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemocy oraz związanych z prowadzeniem i funkcjonowaniem gospodarstwa domowego. Zadania własne gminy realizowane w 2022 roku to przede wszystkim:

- zasiłki celowe - przyznawane w szczególności na: zakup opału, i żywności, leczenie oraz zakup odzieży i obuwia - z tej pomocy skorzystały 122 rodziny;
- zasiłki okresowe - najczęściej z powodu bezrobocia i niepełnosprawności - tej formy pomocy udzielono 43 rodzinom;
- zasiłki stałe - dla osób niezdolnych do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności - pomoc przyznano 31 osobom;
- dodatki mieszkaniowe - pomoc przyznano 14 rodzinom;
- usługi opiekuńcze - pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych w środowisku zamieszkania przyznana 21 rodzinom.

Ponadto na terenie Gminy Wierzbinek działa Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w gminie Wierzbinek, wypłacane są zasiłki szkolne uczniom w trudnej sytuacji materialnej (w 2022 wypłacono taki zasiłek 98 uczniom). Gmina realizuje również programy

dofinansowywane przez państwo takie jak: "Posiłek w szkole i w domu", "Program Asystent Rodziny na rok 2022" oraz „Opieka 75+”. Na terenie Gminy realizowane jest również zadanie z rządowego programu dla rodzin wielodzietnych - Karta Dużej Rodziny. W 2022 roku w Gminie Wierzbinek wydano 197 takich kart.

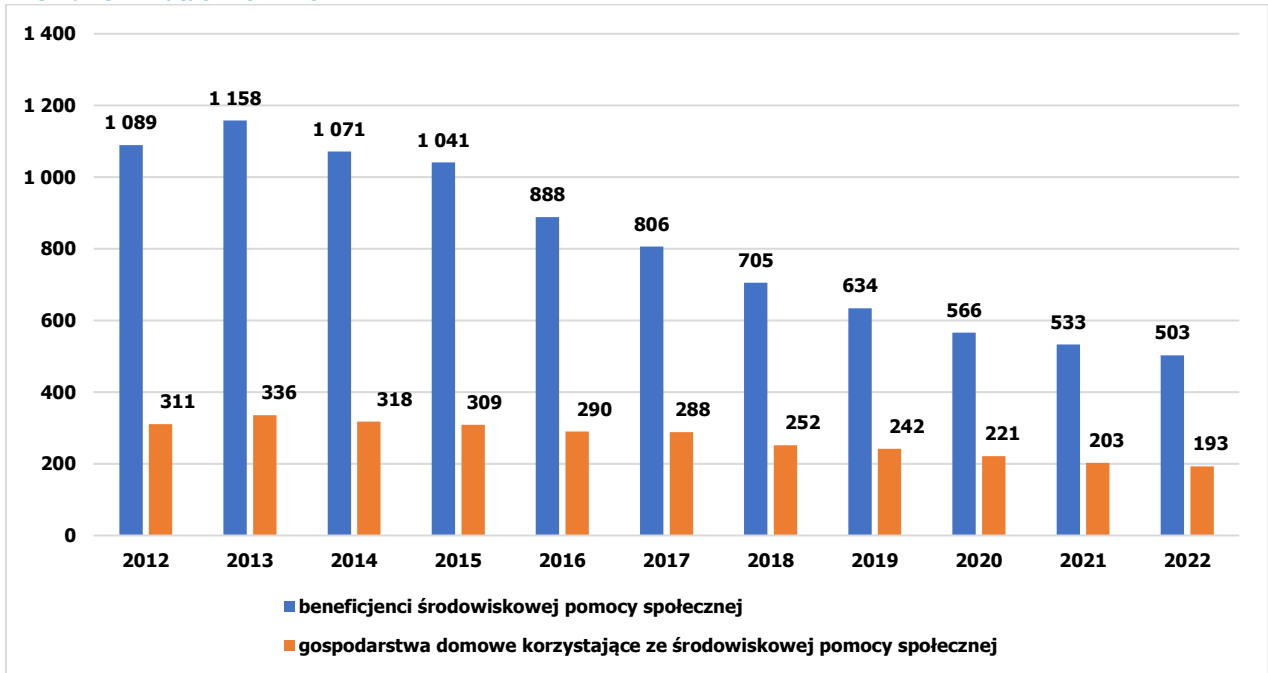
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w okresie 2012-2022 liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zmniejszyła się o ponad 50%, z poziomu 1 089 osób w 2012 roku do poziomu 503 osób w roku 2022. Podobną zależność zidentyfikowano w analizie liczby gospodarstw domowych objętych środowiskową pomocą społeczną – w okresie 2012-2022 odnotowano ponad 38% spadek ich liczby, z poziomu 311 gospodarstw w 2012 roku do poziomu 193 gospodarstw w roku 2022. Zjawisko to jest efektem m.in. rozwoju gospodarczego i związanego z nim spadku bezrobocia, jak i polityki prorodzinnej prowadzonej przez Państwo (np. wprowadzenie programu „Rodzina 500 plus”). Obserwacje tą potwierdza analiza kryterium dochodowego przyznania wsparcia w ramach środowiskowej pomocy społecznej – w badanym okresie o 64% zmniejszyła się liczba beneficjentów i o 52% liczba gospodarstw otrzymujących wsparcie z tytułu niskich dochodów.

Tabela 7 Beneficjenci oraz gospodarstwa domowe objęte środowiskową pomocą społeczną w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej	1 089	1 158	1 071	1 041	888	806	705	634	566	533	503
w tym poniżej kryterium dochodowego	1 005	1 053	937	913	735	617	551	436	388	356	363
w tym powyżej kryterium dochodowego	84	105	134	128	153	189	154	198	178	177	140
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	311	336	318	309	290	288	252	242	221	203	193
w tym poniżej kryterium dochodowego	267	289	258	249	223	203	177	148	132	122	127
w tym powyżej kryterium dochodowego	44	47	60	60	67	85	75	94	89	81	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

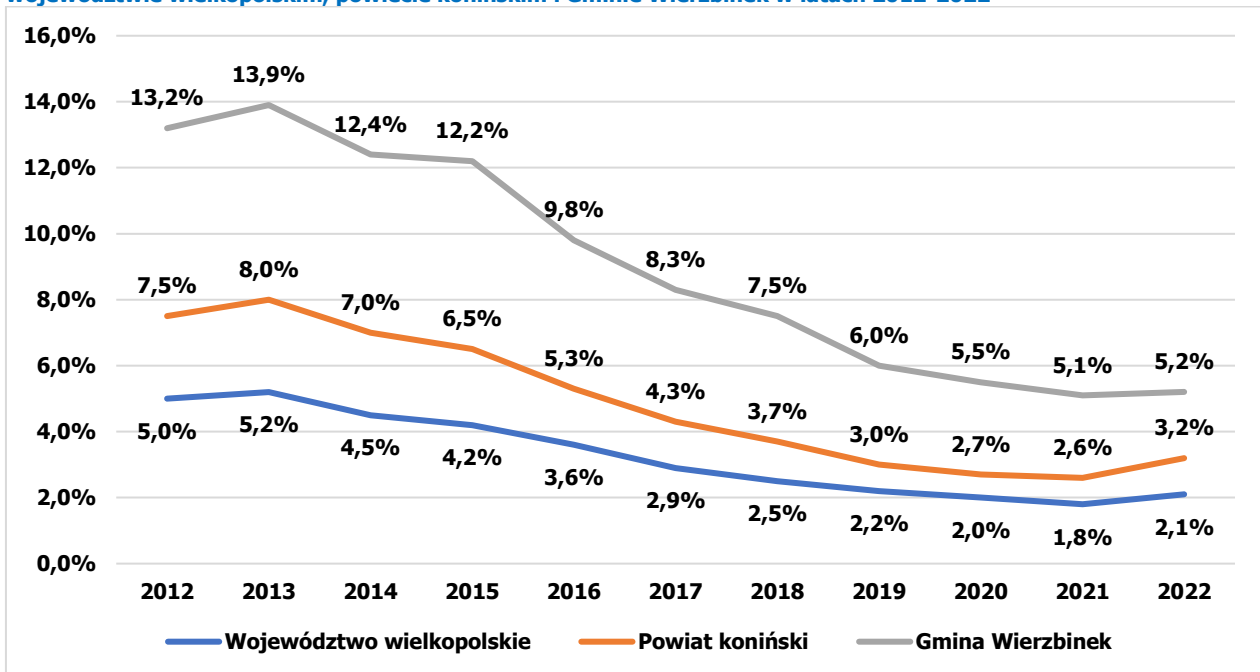
Wykres 5 Liczba osób oraz gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej to wskaźnik obrazujący udział beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem. Wskaźnik wyliczono jako udział korzystających poniżej kryterium dochodowego do ludności ogółem. W Gminie Wierzbinek w 2022 r. wskaźnik ten wyniósł 5,2% i w porównaniu z rokiem 2012 (13,2%) obniżył się o 8,0 p.p. Należy stwierdzić, że tendencja wartości zasięgu korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej do roku 2021 była spadkowa, podobnie jak w powiecie konińskim i województwie wielkopolskim. Dopiero w roku 2022 nastąpił niewielki wzrost. W analizowanym okresie (2012-2022) wartość wskaźnika dla Gminy Wierzbinek była wyższa niż dla powiatu konińskiego oraz dla województwa wielkopolskiego.

Wykres 6 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (poniżej kryterium dochodowego) w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

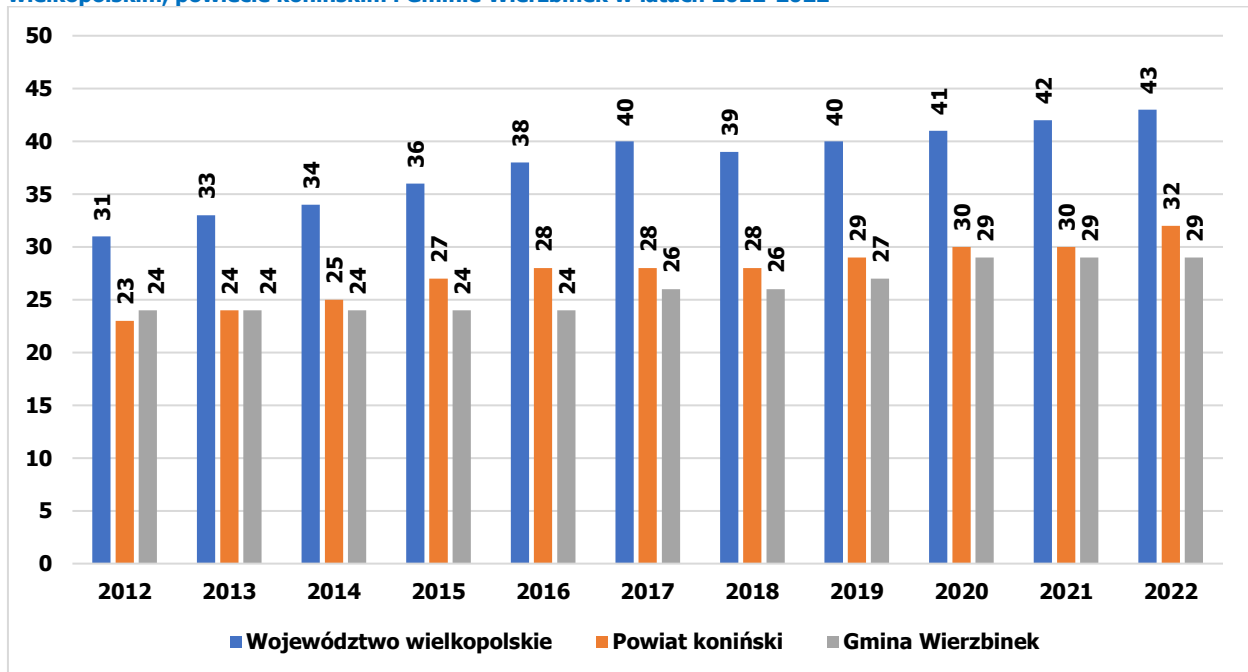
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

2.4. Zaangażowanie społeczne i współpraca samorządowa

Gmina Wierzbinek określa ramy współpracy z organizacjami pozarządowymi corocznie w **Rocznym programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami działającymi w sferze działalności pożytku publicznego na terenie gminy Wierzbinek**. Cele główne programu to: rozwijanie potencjału społeczności lokalnej, włączenie organizacji pozarządowych w system funkcjonowania Gminy na zasadzie równoprawnego partnerstwa oraz zrównoważony rozwój. Ponadto program ma na celu stworzenie warunków do powstawania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej Gminy, wykorzystanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego w poszerzaniu oferty świadczonych usług oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb mieszkańców gminy, poprawę jakości życia mieszkańców poprzez pełniejsze zaspokojenie potrzeb społecznych, integrację przedmiotów polityki lokalnej, otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność oraz wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a Gminą.

Według danych GUS, wskaźnik obrazujący zaangażowanie społeczne w Gminie Wierzbinek mierzony liczbą fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych przeliczonych na 10 tys. mieszkańców w latach 2012-2016 utrzymywał się na stałym poziomie. Następnie wzrastał, a w roku 2020 osiągnął wartość 29 i w kolejnych latach utrzymywał się na stałym poziomie. Wartość ww. wskaźnika dla Gminy Wierzbinek w całym okresie analizy osiąga wartość zbliżoną dla średniej dla powiatu (32 w 2022 roku) i jednocześnie niższą niż dla województwa (43 w 2022 roku) i kraju (43 w 2022 roku). W porównaniu do 2012 roku liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców W Gminie Wierzbinek zwiększyła się o 5 – wzrost o 20,8%.

Wykres 7 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Zgodnie z danymi zawartymi w Rejestrze Stowarzyszeń prowadzonym przez KRS, na terenie Gminy zarejestrowanych jest 17 organizacji (w tym 4 stowarzyszenia, 1 fundacja i 12 jednostek OSP). Wykaz ww. jednostek zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 8 Wykaz organizacji posiadających wpis do KRS w ramach Rejestru Stowarzyszeń działających na terenie Gminy Wierzbinek

Lp.	Nazwa organizacji	Adres siedziby	KRS	cel działania
1	Fundacja Piotra Piątkowskiego na rzecz pomocy ludziom pokrzywdzonym przez los Sanatus	Mąkoszyn 51 /1 62-619	0000429308	<ul style="list-style-type: none"> ▪ promowanie działalności rehabilitacyjnej niepełnosprawnych; ▪ fundowanie stypendiów socjalnych lub naukowych dla niepełnosprawnych i zdrowych uczniów studentów lub słuchaczy; ▪ udzielanie pomocy osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej; ▪ finansowe wspieranie osób kształcących lub szkolących się w kierunku rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub chorych; ▪ aktywizowanie ludzi zdrowych, a zwłaszcza młodzieży, na rzecz działalności rehabilitacyjnej; ▪ inicjowanie lub wspieranie działalności naukowo-badawczej lub popularno-naukowej w zakresie teorii lub praktyki rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych lub chorych; ▪ wsparcie materialne niepełnosprawnych w zakupie urządzeń rehabilitacyjnych; ▪ udzielanie wsparcia finansowego niepełnosprawnym i chorym w pokryciu kosztów turnusów rehabilitacyjnych, rehabilitacji domowej oraz wszelkich kosztów z tym związanych; ▪ prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych lub chorych pomoc w adaptacji pomieszczeń na cele rehabilitacyjne oraz w usprzętowieniu i wyposażeniu ośrodków, gabinetów rehabilitacyjnych; ▪ udzielanie wsparcia materialnego osobom niepełnosprawnym lub chorym w zakresie urządzeń rehabilitacyjnych oraz ułatwiających godną egzystencję; ▪ niesienie pomocy osobom oczekującym na trudne bądź drogie zabiegi medyczne; ▪ działania w sferze turystyki osób niepełnosprawnych; ▪ budowa infrastruktury dla potrzeb niepełnosprawnych, w szczególności zaś budynków lub budowli dla potrzeb hipoterapii, budowa parkingu dla niepełnosprawnych, placu zabaw, zaplecza socjalnego oraz mieszkaniowego dla pracowników fundacji oraz kadry zarządzającej fundacją;
2	Ochotnicza Straż Pożarna w Boguszytach	Boguszyce 26, 62-619 Wierzbinek	0000140865	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony ppoż.; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;
3	Ochotnicza Straż Pożarna w Broniszewie	Broniszewo 37 62-619 Wierzbinek	0000010878	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w par. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;

4	Ochotnicza Straż Pożarna w Mąkoszynie	Mąkoszyn 12 62-618 Wierzbinek	0000203299	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w §1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;
5	Ochotnicza Straż Pożarna w Morzyczynie	Morzyczyn 21 62-619 Wierzbinek	0000015644	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych par.1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;
6	Ochotnicza Straż Pożarna w Raciężynie	Raciężin 3A 62-619 Wierzbinek	0000019579	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w par. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu;
7	Ochotnicza Straż Pożarna w Sadlnie	Sadlno 61 62-619 Wierzbinek	0000206113	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w §1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;
8	Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Rudzie	Stara Ruda 17 62-619 Wierzbinek	0000050351	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w par. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu;

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu;
9	Ochotnicza Straż Pożarna w Synogaci	Synogać 20 62-619 Wierzbiniek	0000026159	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w par. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;
10	Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbiniku	Wierzbiniek 41 62-619 Wierzbiniek	0000030180	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w par. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;
11	Ochotnicza Straż Pożarna w Wilczej Kłodzie	Wilcza Kłoda 62 62-619 Wierzbiniek	0000202758	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w §1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz statutu;
12	Ochotnicza Straż Pożarna w Ziemięcinie	Ziemięcín 21 62- 619 Wierzbiniek	0000144601	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie działań ratowniczych określonych w par. 1 ustawy o ochronie przeciwpożarowej i przepisach wykonawczych; ▪ prowadzenie działalności propagandowo-uświadamiającej z zakresu ochrony przeciwpożarowej; ▪ współudział w działaniach zapobiegawczych organizowanych przez samorządy terytorialne; ▪ udział w akcjach ratowniczych oraz ćwiczeniach organizowanych przez państwową straż pożarną; ▪ realizowanie zadań w ramach obrony cywilnej; ▪ rozwijanie wśród członków osp zainteresowań w dziedzinie kultury, oświaty i sportu; ▪ wykonywanie innych zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz niniejszego statutu;
13	STOWARZYSZENIE AKTYWNYCH KOBIET	Sadlno 11 62-619 Wierzbiniek	0000326367	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wspieranie idei zrównoważonego rozwoju gminy Wierzbiniek i obrony interesów jej mieszkańców w dążeniu do społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru działania stowarzyszenia; ▪ wspieranie szeroko rozumianej demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności;

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich; ▪ wspieranie idei upowszechniania pomocy społecznej; ▪ prowadzenie działalności promocyjnej, informacyjnej i edukacyjnej; ▪ współpraca z innymi stowarzyszeniami, organizacjami, samorządami oraz podmiotami gospodarczymi, realizującymi podobne cele; ▪ upowszechnianie znajomości problemów życia publicznego na terenie gminy; ▪ inicjowanie aktywności publicznej na terenie działania stowarzyszenia; ▪ dbanie o rozwój wiedzy ogólnej, specjalistycznej i kwalifikacji zawodowych mieszkańców; ▪ upowszechnianie kultury fizycznej i sportu; ▪ promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem;
14	STOWARZYSZENIE GRUPA MOTOCYKLOWA SOKÓŁ WIERZBINEK	Wierzbinek 53 62-619 Wierzbinek	0000790491	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skupienie miłośników ruchu motocyklowego z terenu gminy Wierzbinek, powiatu konińskiego oraz radziejowskiego; ▪ popularyzacja wiedzy i kształtowanie opinii na temat lokalnego i krajowego ruchu motocyklowego wśród społeczeństwa; ▪ propagowanie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego i trzeźwości kierowców; ▪ tworzenie płaszczyzn wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy osobami i instytucjami bojącymi w środowisku ruchu motocyklowego; ▪ wspieranie działalności na rzecz ochrony zabytków motoryzacji; ▪ wspomaganie idei działalności charytatywnej; ▪ promowanie gminy Wierzbinek; ▪ propagowanie turystyki i sportów motocyklowych; ▪ działalność na rzecz ochrony środowiska;
15	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU GMINY WIERZBINEK	Wierzbinek 40 62-619 Wierzbinek	0000322467	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wspierania idei zrównoważonego rozwoju gminy Wierzbinek i obrony interesów jej mieszkańców w dążeniu do społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru działania; ▪ wspierania szeroko rozumianej demokracji i budowania społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności; ▪ poprawy jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich; ▪ wspierania idei upowszechniania pomocy społecznej; ▪ prowadzenia działalności promocyjnej, informacyjnej i edukacyjnej; ▪ współpracy z innymi stowarzyszeniami, organizacjami, samorządami oraz podmiotami gospodarczymi, realizującymi podobne cele; ▪ upowszechniania znajomości problemów życia publicznego na terenie gminy; ▪ inicjowania aktywności publicznej na terenie działania stowarzyszenia; ▪ dbania o rozwój wiedzy ogólnej, specjalistycznej i kwalifikacji zawodowych mieszkańców; ▪ upowszechniania kultury fizycznej i sportu; ▪ promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem;

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ prowadzenie różnorodnych usług, m.in. w formie placówek i zespołów kompleksowej, wielospecjalistycznej pomocy, w szczególności w zakresie wczesnej interwencji, rehabilitacji, działalności leczniczej, terapii, edukacji, rewalidacji i wychowania, m.in. w ramach wychowania przedszkolnego, wczesnego wspomaganie rozwoju, realizacji obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także edukacji obywatelskiej, wypoczynku oraz działalności rehabilitacyjno-rekreacyjnej, kulturalnej, sportowej i innej wynikającej z idei aktywnego życia przy pełnym włączeniu w życie grup rówieśniczych i lokalnej społeczności; ▪ organizowanie dowozu itp., z uwzględnieniem niezbędnej opieki we wszystkich formach;
16	STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU SOŁECTW: GOCZKI, POSADA, ZARYŃ	Zaryń 16 62-619 Wierzbinek	0000309565	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wspieranie idei zrównoważonego rozwoju sołectw: Goczki, Posada i Zaryń w gminie Wierzbinek i obrony interesów ich mieszkańców w dążeniu do społeczno-gospodarczego rozwoju obszaru działania stowarzyszenia; ▪ wspieranie szeroko rozumianej demokracji i budowania społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności; ▪ poprawa jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich; ▪ wspieranie idei upowszechniania pomocy społecznej; ▪ prowadzenie działalności promocyjnej, informacyjnej i edukacyjnej; ▪ współpraca z innymi stowarzyszeniami, organizacjami, samorządami oraz podmiotami gospodarczymi, realizującymi podobne cele; ▪ upowszechnianie znajomości problemów życia publicznego w sołectwie; ▪ inicjowanie aktywności publicznej w sołectwie; ▪ dbanie o rozwój wiedzy ogólnej, specjalistycznej i kwalifikacji zawodowych mieszkańców; ▪ upowszechnianie kultury fizycznej i sportu; ▪ promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych bezrobociem.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rejestru KRS (<https://ekrs.ms.gov.pl/>).

2.5. Edukacja

Gmina Wierzbinek zapewnia mieszkańcom dostęp do oświaty i wychowania przedszkolnego.

W 2022 roku na terenie Gminy Wierzbinek funkcjonowało pięć szkół podstawowych, jedno przedszkole, Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Sadlnie prowadzony przez Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Wierzbinek oraz filia Szkoły Muzycznej I stopnia z Radziejowa, której siedzibą jest zabytkowy pałacyk znajdujący się w Wierzbinku. Ponadto na terenie gminy Wierzbinek znajduje się jeszcze Prywatne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych „Przyszłość” oraz Prywatna Szkoła Policealna „Przyszłość” w Boguszycach.

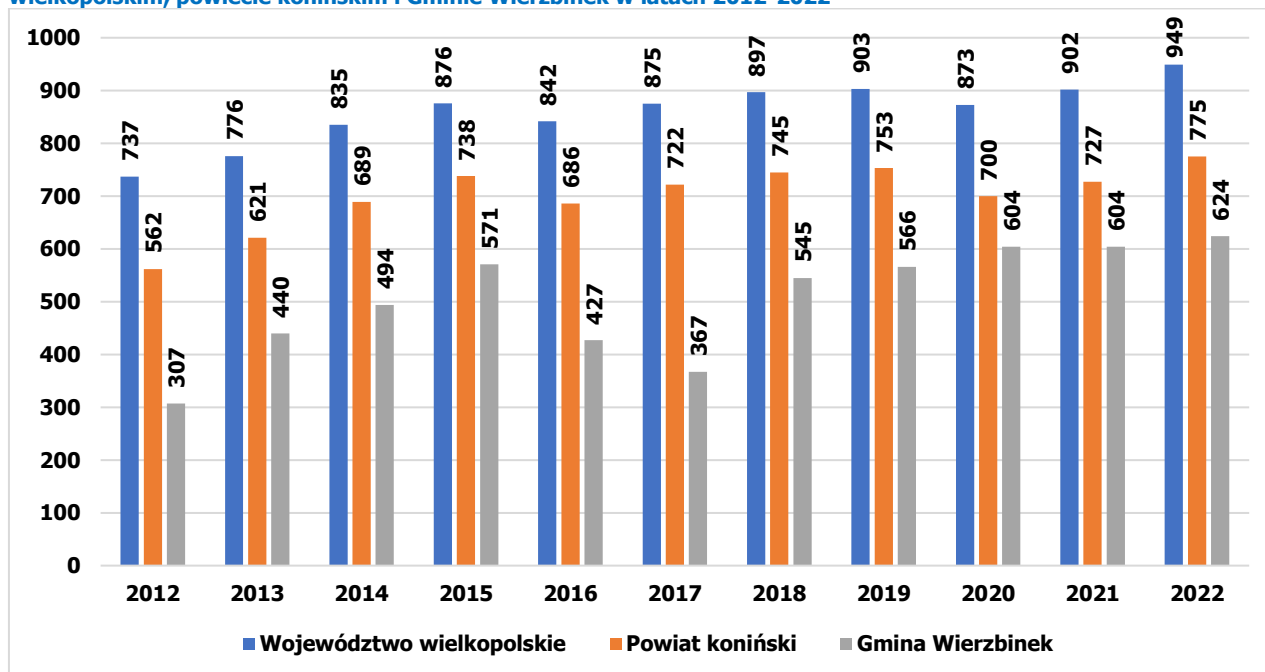
Jednostki oświatowe, których organem prowadzącym jest Gmina Wierzbinek to:

- Gminne Przedszkole w Wierzbinku „Żabka”;
- Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Boguszycach;
- Szkoła Podstawowa im. Biskupa Romana Andrzejewskiego w Morzyczynie;
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Sadlnie;
- Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Zakrzewku;
- Szkoła Podstawowa w Zaryniu.

W wyżej wymienionych placówkach zatrudnionych jest 128 nauczycieli (wg umów), co stanowi 110,40 etatów. Wśród nauczycieli dominującą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani. Subwencja oświatowa w Gminie Wierzbinek w 2022 roku wyniosła 7 075 813,00 złotych, natomiast pozyskane dotacje wyniosły 512 705,28 zł, co stanowi łączną kwotę w wysokości 7 588 518,28 zł. Kwota ta była niewystarczająca na sfinansowanie zadań z zakresu oświaty i wychowania, dlatego też z gminnego budżetu przeznaczono dodatkową kwotę w wysokości 6 486 981,60 zł.

W 2022 roku opieką w placówce wychowania przedszkolnego objętych było 100 dzieci. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w przeliczeniu na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2012-2022 wahała się. W całym okresie analizy wartość wskaźnika osiągnęła wartość poniżej 1000, co świadczy o tym, że z wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Wierzbinek nie korzystały dzieci spoza terenu gminy. Wartości wskaźnika objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym w Gminie Wierzbinek były corocznie od 2012 roku niższe niż średnia dla powiatu.

Wykres 8 Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

Liczba uczniów w szkołach podstawowych w latach 2012-2022 wahała się. Wartość maksymalną osiągnęła w 2019 roku - 614 uczniów. Do szkół podstawowych w Gminie Wierzbinek w 2022 roku uczęszczało 540 uczniów i obserwowany jest spadek ich liczby o 11,62 % w stosunku do roku 2021. Liczba uczniów w szkołach podstawowych w roku 2022 osiągnęła wartość wyższą o 4,25% w stosunku do roku 2012. Wyraźny wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych (w stosunku do lat wcześniejszych) widoczny jest w latach 2017-2019, co wynika w głównej mierze z reformy oświaty z 2017 roku, której efektem była likwidacja szkół gimnazjalnych. Zwiększyła się wówczas również liczba obsługiwanych oddziałów. Średnia liczba uczniów w klasach szkoły podstawowej w Gminie Wierzbinek jest niższa niż w województwie i w roku 2022 osiągnęła poziom 13. Uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych w Gminie Wierzbinek osiągnęli w latach 2021-2022 zbliżone do średniej dla województwa wyniki z egzaminów sprawdzających ich wiedzę. W kontekście wcześniejszych słabszych wyników może to świadczyć o podniesieniu poziomu nauczania w Gminie i nabyciu przez kadre odpowiednich kwalifikacji, kompetencji i umiejętności umożliwiających efektywne przekazywanie wiedzy.

Tabela 9 Wybrane wskaźniki z zakresu edukacji w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba szkół podstawowych	5	5	5	5	5	6	6	6	5	5	5
Liczba oddziałów w szkołach podstawowych	31	30	33	34	34	41	49	50	45	45	42
Liczba uczniów	518	488	545	550	498	551	608	614	599	611	540
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych	17	16	17	16	15	13	12	12	13	14	13

Wyniki egzaminu kończącego szkołę podstawową w Gminie Wierzbinek (język polski/matematyka, %)	21,11	20,36	23,13	61,53	64,11	b.d	b.d	57,67/4 2,87	49,40 / 41,72	57,00 / 40,00	55,00 / 54,00
Wyniki egzaminu kończącego szkołę podstawową w województwie wielkopolskim (język polski/matematyka, %)	21,98	23,38	25,17	65,00	61,00	b.d	b.d	61,04/4 3,07	56,90 / 44,06	57,79 / 45,07	56,66 / 55,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>) oraz danych OKE w Poznaniu (<https://www.oke.poznan.pl/>)

Na terenie Gminy Wierzbinek funkcjonuje również wyżej wspomniany Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczy w Sadlnie. Placówka oferuje profesjonalną i bezpłatną pomoc w rozwoju oraz rehabilitacji dzieci i młodzieży od 3 do 25 roku życia z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, ze sprzężeniem oraz niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim. Organem prowadzącym specjalistyczny ośrodek w Sadlnie jest Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Wierzbinek. Ośrodek posiada dwa oddziały. W pierwszym – edukacyjno-terapeutycznym, prowadzone są zajęcia dla podopiecznych posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i dla każdego z nich opracowany jest indywidualny program. W drugim oddziale – rewalidacyjno-wychowawczym, prowadzone są zajęcia dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością w stopniu głębokim, posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjnych. Wszyscy wychowankowie objęci są rehabilitacją, terapią logopedyczną i psychologiczną, opieką medyczną, a także realizują obowiązek szkolny.

2.6. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Wierzbinek funkcjonują dwa ośrodki zdrowia, w miejscowości Mąkoszyn i Sadlno. W gminie Wierzbinek nie ma aptek natomiast istnieją dwa punkty apteczne w miejscowości Sadlno i Wierzbinek.

W 2022 roku w gminie zrealizowano 3 programy zdrowotne:

- profilaktyka raka piersi - z badań mammograficznych skorzystało około 250 kobiet;
- badanie wzroku - skorzystało około 70 osób;
- profilaktyka raka jelita grubego - skorzystało około 60 osób.

W zakresie leczenia specjalistycznego i szpitalnego ludność gminy korzysta z placówek zlokalizowanych w Koninie i Radziejowie.

Liczba porad lekarskich udzielonych w okresie 2012-2022 wahała się w przedziale 22 998 (rok 2012) – 23 721 (2022 rok), a średnia liczba porad przypadających na jednego mieszkańca w przedziale 3,03 (2012 rok) -3,40 (2022 rok). W 2020 roku zauważalny jest widoczny spadek udzielanych porad, co najprawdopodobniej jest związane z wpływem pandemii SARS-CoV-2 na służbę zdrowia oraz zachowania społeczne. W roku tym udzielono w Gminie zaledwie 13 630 porad, co w przeliczeniu daje 1,95 porady na mieszkańca. Wartość wskaźnika liczba porad na 1 mieszkańca w roku 2022 wyniosła 3,40 i jest w Gminie Wierzbinek niższa aniżeli średnia dla województwa, gdzie wskaźnik osiągnął wartość 7,75. Sugerować to może niedobór usług medycznych w Gminie Wierzbinek.

Tabela 10 Wybrane wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba porad	22 998	21 658	22 647	20 993	21 796	21 917	16 862	18 166	13 630	20 289	23 721
Liczba porad na 1 mieszkańca	3,03	2,87	2,99	2,80	2,92	2,96	2,30	2,49	1,95	2,92	3,40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

2.7. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Na terenie Gminy Wierzbinek funkcjonują: Gminny Ośrodek Kultury w Wierzbinku i Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbinku oraz prowadzone przez nią Kino za rogiem w Boguszycach.

Gminny Ośrodek Kultury w Wierzbinku został utworzony 1 stycznia 2013 roku i jest samorządową instytucją kultury Gminy Wierzbinek. Podstawowym zadaniem GOK jest tworzenie i upowszechnianie rozmaitych obszarów wiedzy, kultury i sztuki, przede wszystkim poprzez edukację kulturalną, gromadzenie i udostępnianie dóbr kultury, tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań kulturalnych społeczeństwa oraz współpracę z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych zadaniach w kraju i za granicą. Ośrodek prowadzi stałe formy działalności, organizuje imprezy kulturalne dla mieszkańców oraz prowadzi świetlice wiejskie, które są miejscem spotkań dzieci i młodzieży, gdzie mogą uczestniczyć m.in. w warsztatach plastycznych czy nauce gry w szachy. GOK od marca 2022 mieści się w zabytkowym pałacu w Wierzbinku. Do wydarzeń organizowanych przez instytucję należą: finał WOŚP, zajęcia dla dzieci i młodzieży w czasie ferii, Targi Wierzby i Wikliny, Gminny Dzień Dziecka, Dożynki Gminno-Parafialne, Mikołajkowy Turniej Szachowy, zawody wędkarskie, Wakacje z kulturą, konkursy plastyczne, oraz Amatorskie Zawody Zaprzęgowe. Przy Ośrodku działają trzy zespoły: Echo Kujaw, Na swojską nutę oraz Gminna Orkiestra Dęta, które reprezentują gminę Wierzbinek na imprezach o zasięgu lokalnym i regionalnym. GOK współpracuje ze szkołami podstawowymi z terenu Gminy Wierzbinek oraz z Ośrodkiem Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczym w Sadlnie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbinku posiada filie w: Morzyczynie, Sadlnie i Zaryniu. Biblioteka główna przystosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez wyposażenie w windę oraz odpowiednio dostosowane pomieszczenia wewnątrz biblioteki. Na koniec 2022 roku biblioteka posiadała w swoich zasobach 41 578 książek oraz 859 zarejestrowanych czytelników. Natomiast w ciągu całego 2022 roku odnotowano 16 442 wypożyczonych woluminów. Biblioteki posiadają katalog on-line. Głównym zadaniem biblioteki jest upowszechnianie czytelnictwa poprzez przede wszystkim lekcje biblioteczne, konkursy oraz spotkania autorskie. Biblioteka bierze udział w ogólnopolskich akcjach tj. Mała książka - wielki człowiek, Narodowe czytanie, Noc bibliotek. Biblioteka również współpracuje ze szkołami podstawowymi z terenu Gminy Wierzbinek, Ośrodkiem Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczym w Sadlnie oraz z gminnym przedszkolem. Do pozostałych form działalności instytucji należą: warsztaty rękodzielnicze, zajęcia fitness, rajd rowerowy, warsztaty z cyfryzacji, lego, florystyczne oraz KidsLab, wakacje i ferie w bibliotece, nauka języka angielskiego oraz konkurs fotograficzny, cykl spotkań Między nami kobietami oraz Spotkajmy się w bibliotece i imprezy okolicznościowe z okazji np. Dnia Ziemi, Dnia Pluszowego Misia czy Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci.

Jak wspomniano wcześniej Gminna Biblioteka Publiczna w Wierzbinku prowadzi także Kino za Rogiem w Boguszycach, które mieści się na Hali Sportowej w Boguszycach. Kino istnieje od stycznia 2020 roku. Jest to małe, lokalne kino o nowoczesnej, multimedialnej, 30-osobowej sali, posiadające zróżnicowaną ofertę filmów dla szkół i placówek oświatowych oraz dla rodzin i seniorów. W 2022 roku odbyło się w kinie 140 seansów, w których wzięło udział łącznie 1 566 widzów. Istotnym wydarzeniem organizowanym przez Gminę Wierzbinek, corocznie od wielu lat są Ogólnopolskie Targi Wierzy i Wikliny Salix połączone z Dniami Wierzbinka. Impreza łączy w sobie kiermasz sztuki ludowej i rękodzieła artystycznego oraz występy estradowe. Targi stwarzają możliwość zaprezentowania swoich prac oraz znalezienia na nie nabywców i nawiązania korzystnych kontaktów.

Na terenie Gminy Wierzbinek znajdują się zabytki wpisane do rejestru zabytków. Z obiektów architektury i budownictwa wpisanych do rejestru zabytków najlepiej zachowane są obiekty należące do kościoła. Najgorszy stan zachowania prezentują zabytki będące własnością prywatną. Najcenniejsze zabytki wpisane do rejestru zabytków to:

- Broniszewo: zespół kościoła parafialnego. p.w. św. Benona. Kościół murowany, wzniesiony w latach 1900-1904 w stylu neogotyckim, według projektu Konstantego Wojciechowskiego; ogrodzenie z bramą, murowane z 1955 r.: kościół - rejestr zabytków NrA-530/271 z 22.12.1997 r.; ogrodzenie z bramą - rejestr zabytków Nr A-530/271 z 22.12.1997 r.; cmentarz przykościelny - rejestr zabytków A-530/271 z 22.12.1997 r.;
- Kryszkowice - gorzelnia, murowana, zbudowana z około 1908 r. Rejestr zabytków NrA-418/160 z 12.04.1989 r.;
- Mąkoszyn - zespół kościoła parafialnego. p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej. Kościół murowany, zbudowany w latach 1914-1919 według projektu Zdzisława Mączyńskiego. Plebania konstrukcji szachulcowej z 1916-1919 r.: kościół - rejestr zabytków NrA-354/96z 10.08.1984 r.; plebania- rejestr zabytków Nr A-354/96 z 10.08.1984 r.;
- Racięcín - zespół dworsko-parkowy. Dwór murowany z początków XX w., park w stylu krajobrazowym założony około połowy XIX w.: dwór - rejestr zabytków NrA-419/161 z 13.04.1989 r.; park - rejestr zabytków NrA-419/161 z 13.04.1989 r.;
- Sadlno:
 - kościół parafialny p.w. św. Mikołaja, murowany, zbudowany w latach 1855-1860, w stylu neogotyckim. Rejestr zabytków NrA-497/238 z 23.02.1994 r.;
 - cmentarz katolicki, założony około połowy. XIX w., czynny. Rejestr zabytków NrA-520/261 z 29.08.1995 r.;
- Wierzbinek:
 - zespół dworski – dwór murowany i park w stylu krajobrazowym, z 2 połowy XIX w.: dwór- rejestr zabytków NrA-417/159 z 12.04.1989 r.; park - rejestr zabytków Nr A-417/159 z 12.04.1989 r.;
 - Wierzbinek - zespół folwarczny, budynki gospodarcze murowane z końca XIX w. i początku XX w.: obora - rejestr zabytków NrA-417/159 z 12.04.1989 r.; źrebiarnia - rejestr zabytków NrA-417/159 z 12.04.1989 r.; stodoła I - rejestr zabytków NrA-417/159 z 12.04.1989 r.; stodoła II - rejestr zabytków NrA-417/159 z 12.04.1989 r.; spichlerz - rejestr zabytków NrA-417/159 z 12.04.1989 r.; brama - rejestr zabytków NrA-417/159 z 12.04.1989 r.;
- Ziemięcín:

- synagoga, murowana, zbudowana w 2 połowie XIX w., obok dom mieszkalny. Rejestr zabytków Nr A-415/157z 12.04.1989 r.;

Na terenie Gminy Wierzbinek znajdują się również zabytki wpisane do ewidencji zabytków. Należą do nich:

- Broniszewo:
 - organistówka - murowana z 1 połowy XX w.;
 - zespół plebanii: obora, murowana z 1 połowy XX w.; stodoła, murowana z 1 połowy XX w.
 - cmentarz katolicki z początku XIX w., czynny,
 - Zagroda nr 36: dom gliniany z 1898 r.; obora gliniana z końca XIX w.; stodoła gliniana z końca XIX w.;
- Kalina
 - zagroda nr 9: dom gliniany z początków XX w.; chlew gliniany z początków XX w.
 - zagroda nr 11: dom murowany z lat 20 XX w.; obora murowano - gliniana z lat 20 XX w.; dom nr 18 gliniany z początków XX w.; dom nr 20 murowany z lat 30 XX w.; dom nr 21 gliniany z początków XX w.;
- Kryszkowice:
 - pozostałości zespołu pałacowo – folwarcznego: park krajobrazowy z 2 połowy XIX w.; brama murowana z 2 połowy XIX w.; stajnia, obok dom mieszkalny murowany z 2 połowy XIX w.
- Łysek:
 - dom nr 4 gliniano - murowany z 4 ćwierci XIX w.;
- Mąkoszyn:
 - Brama przy kościele parafialnym p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, murowana, z 1919 r.,
 - Cmentarz katolicki z początków XIX w., czynny.
- Morzyczyn:
 - zagroda nr 10: dom murowany z 1925 r.; obora ze stodołą murowana z 1925 r.
 - dom nr 35 gliniany z 1928 r.;
- Noć:
 - dom z oborą nr 24 gliniany z lat 20 XX w.;
- Nowa Ruda:
 - trzy schrony bojowe żelbetonowe z 1939 r.;
 - obory;
 - młyn murowany z 1948 r.
- Racięcín:
 - obora folwarczna murowana z lat 30 XX w.;
- Ruszkowo:
 - kapliczka murowana z 1946 r.;
- Rybno:
 - kapliczka murowana z 1946 r.
- Sadlno:
 - ogrodzenie z bramą przy kościele parafialnym p.w. św. Mikołaja, murowane, z 2 połowy XIX w.;

- kaplica cmentarna p.w. św. Wojciecha, murowana z 1 połowy XX w.;
- kaplica grobowa Morzyckich, murowana z 2 połowy XIX w.;
- ogrodzenie z bramą cmentarza katolickiego, murowana z 2 połowy XIX w.;
- Stara Ruda:
 - cmentarz ewangelicki, z około połowy XIX w., nieczynny;
 - dom nr 8 gliniano - murowany z około 1920 r.;
- Synogać:
 - cmentarz ewangelicki z około połowy XIX w., nieczynny;
- Teresowo:
 - kapliczka murowana z około 1948 r.;
- Zaborowo:
 - cmentarz ewangelicki z około połowy XIX w., nieczynny;
- Zaryń:
 - cmentarz ewangelicki z połowy XIX w., nieczynny,
 - zespół dworca kolejowego: dworzec murowany z 1933 r.; 3 domy pracownicze, nr 11, 12, 13, murowane z 1933 r.;
 - dom nr 32 gliniany z 1 ćwierci XX w.;
- Zielonka:
 - cmentarz ewangelicki z około połowy XIX w., nieczynny.

Na terenie Gminy Wierzbinek znajdują się ponadto stanowiska archeologiczne. Datowane na początki neolitu (kultury: pucharów lejkowatych i amfor kulistych), poprzez epokę wczesnego brązu, kulturę łużycką, kulturę przeworską, średniowiecze aż po okres nowożytny. Osadnictwo pradziejowe i średniowieczne na terenie gminy Wierzbinek skoncentrowane jest w okolicach rzek: Noteć, Pichna oraz jezior: Zakrzewek i Mielno. Wyjątkowo bogate osadnictwo występuje w okolicach miejscowości: Łysek, Boguszycy, Wierzbinek, Synogać, Sadlno, Morzyczyn oraz Racięcín. Do stanowisk archeologicznych należą: 3 cmentarzyska płaskie, 376 osad, 598 śladów osadniczych oraz dwa stanowiska o własnej formie krajobrazowej, są to dwa dwory z okresu nowożytnego, znajdujące się w Boguszycach i Tomisławicach.

2.8. Sport i rekreacja

Bazę sportową Gminy Wierzbinek stanowią:

- hala sportowa w Boguszycach;
- kompleks boisk Orlik w Sadlnie;
- stadion sportowy w Chlebowie;
- sale gimnastyczne w szkołach wraz z boiskami szkolnymi;
- otwarta strefa aktywności, którą tworzą siłownie zewnętrzne;
- place zabaw;
- ścieżki rowerowe.

Na terenie Gminy Wierzbinek każdego roku odbywa się wiele wydarzeń sportowych tj. dni sportu, rajdy rowerowe, turnieje piłkarskie oraz siatkarskie. W gminie działa Klub Piłkarski „Górnik Wierzbinek”, który posiada sekcje: młodzieżowe, sekcję seniorów B klasy okręgu konińskiego oraz sekcję tenisa stołowego. Natomiast działające na terenie gminy Wierzbinek Stowarzyszenie „WKS Boguszyczki” występuje w rozgrywkach B klasy okręgu konińskiego. Kluby sportowe regularnie biorą udział w rozgrywkach związków sportowych w piłkę nożną i tenisa stołowego. Infrastruktura sportowa Gminy Wierzbinek oraz jej wyposażenie pozwala na uprawianie różnych dyscyplin, a mieszkańcy chętnie z niej korzystają. Do najważniejszych wydarzeń sportowych organizowanych na terenie gminy należą: turnieje i rozgrywki na kompleksie boisk Orlik, turnieje i rozgrywki na terenie hali sportowej, rajdy rowerowe, spartakiady z okazji Dnia Dziecka oraz zawody wędkarskie.

Place zabaw znajdują się w następujących sołectwach: Kryszkowice, Ziemięcin, Racięcín, Broniszewo, Stara Ruda, Wilcza Kłoda, Synogać, Łysek, Wierzbinek, Mąkoszyn oraz przy Szkołach Podstawowych w miejscowościach: Boguszyce, Zaryń, Sadlno, Zakrzewek, Morzyczyn, przy Ośrodku Rehabilitacyjno - Edukacyjno - Wychowawczym w Sadlnie oraz przy dawnej Szkole w miejscowości Tomisławice. Otwartą strefę aktywności tworzą siłownie zewnętrzne zlokalizowane w miejscowościach: Sadlno, Morzyczyn, Boguszyce, przy ścieżce rowerowej Wierzbinek – Łysek w miejscowości Chlebowo oraz w miejscowości Łysek przy świetlicy wiejskiej.

2.9. Bezpieczeństwo publiczne i działalność OSP

W Gminie funkcjonuje 12 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: Boguszyce, Broniszewo, Mąkoszyn, Morzyczyn, Racięcín, Sadlno, Stara Ruda, Synogać, Wierzbinek, Wilcza Kłoda, Ziemięcin. Jednostka OSP w Tomisławicach postawiona jest w stan likwidacji. Cztery jednostki tj. Boguszyce, Mąkoszyn, Wierzbinek i Ziemięcin wprowadzone są do podziału bojowego, natomiast OSP Wierzbinek włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Do zadań realizowanych przez jednostki OSP należy podejmowanie działań w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez:

- prowadzenie działań ratowniczych, udział w działaniach ratowniczych oraz akcjach ratowniczych,
- udział w alarmowaniu i ostrzeganiu ludności o zagrożeniach;
- udział w ochronie ludności;
- wykonywanie kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- organizowanie ćwiczeń oraz udział w szkoleniach, ćwiczeniach i zawodach sportowo-pożarniczych organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę
- propagowanie zasad i dobrych praktyk w zakresie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów;
- organizowanie przedsięwzięć służących krzewieniu sportu i kultury fizycznej;
- organizowanie przedsięwzięć oświatowo-kulturalnych propagujących wiedzę i umiejętności w zakresie ochrony przeciwpożarowej;
- propagowanie zasad udzielania pierwszej pomocy;

- wspieranie gminy w realizacji pomocy na rzecz społeczności lokalnej;
- integrowanie społeczności lokalnej.

Jednostki OSP starają się również pozyskiwać zewnętrzne środki finansowe na doposażenie i modernizację swoich jednostek. W roku 2021 OSP w Broniszewie, Boguszytach, Ziemięcinie pozyskały dofinansowanie z WFOŚiGW w Poznaniu na budowę instalacji fotowoltaicznych po 29 970 zł każda. W roku 2023 takie dofinansowanie otrzymały OSP w Racięcinie, starej Rudzie oraz Mąkoszynie po 35 000,00 zł. W bieżącym roku pozyskano dofinansowanie dla OSP w wilczej Kłodzie, Sadlnie, Morzyczynie i Wierzbinku, zadania są w trakcie realizacji. W roku 2022 otrzymano 6 500,00 zł dofinansowania MSWiA dla OSP w Ziemięcinie.

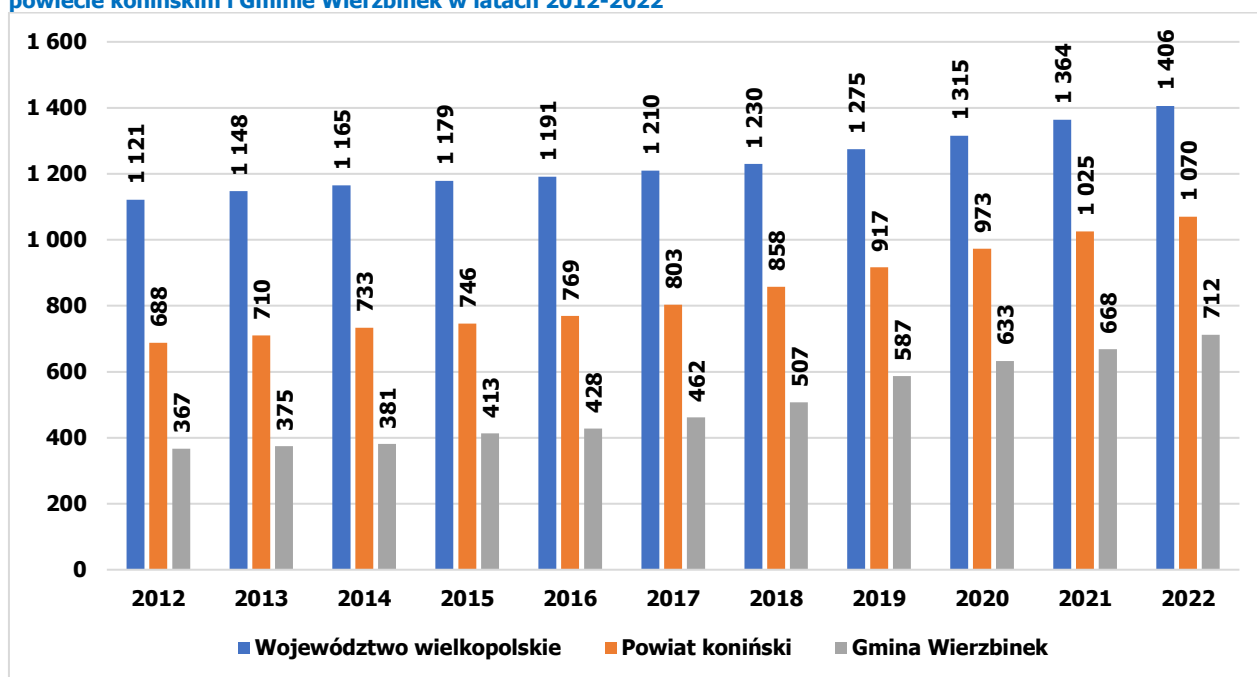
Według danych GUS, w 2022 roku na terenie Gminy Wierzbinek odnotowano 92 zdarzenia wymagające interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej, z czego 48 dotyczyło silnych wiatrów, 6 – zdarzeń w komunikacji, 10 – interwencji medycznych.

3. Analiza strefy gospodarczej

3.1. Przedsiębiorczość

Jedną z miar poziomu przedsiębiorczości danej jednostki jest wskaźnik mierzony liczbą zarejestrowanych w rejestrze REGON podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców. Wskaźnik ten przez cały okres analizy (tj. w latach 2012-2022) w Gminie Wierzbinek wzrastał z roku na rok i w 2022 r. osiągnął wartość 712 podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców. Oznacza to, iż wartość wskaźnika wzrosła od 2012 r. o 94,0%. Patrząc na poziom tego wskaźnika w Wielkopolsce i w powiecie konińskim należy zauważyć, że przez cały okres analizy wartości wskaźnika dla Gminy Wierzbinek były niższe niż w powiecie i województwie.

Wykres 9 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Wskaźnik, opisujący nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, który obrazuje wolumen podmiotów rozpoczynających działalność i będących w fazie startowej kształtował się w Gminie Wierzbinek na poziomie od 52 (2012 rok) do 77 podmiotów (2022 rok). Porównując te dane z wartościami dla regionu, to były one corocznie niższe niż dla Wielkopolski, a także niższe niż dla powiatu konińskiego. Wyjątek stanowi rok 2019 gdzie wskaźnik ten dla Gminy Wierzbinek był wyższy niż dla województwa wielkopolskiego i powiatu konińskiego.

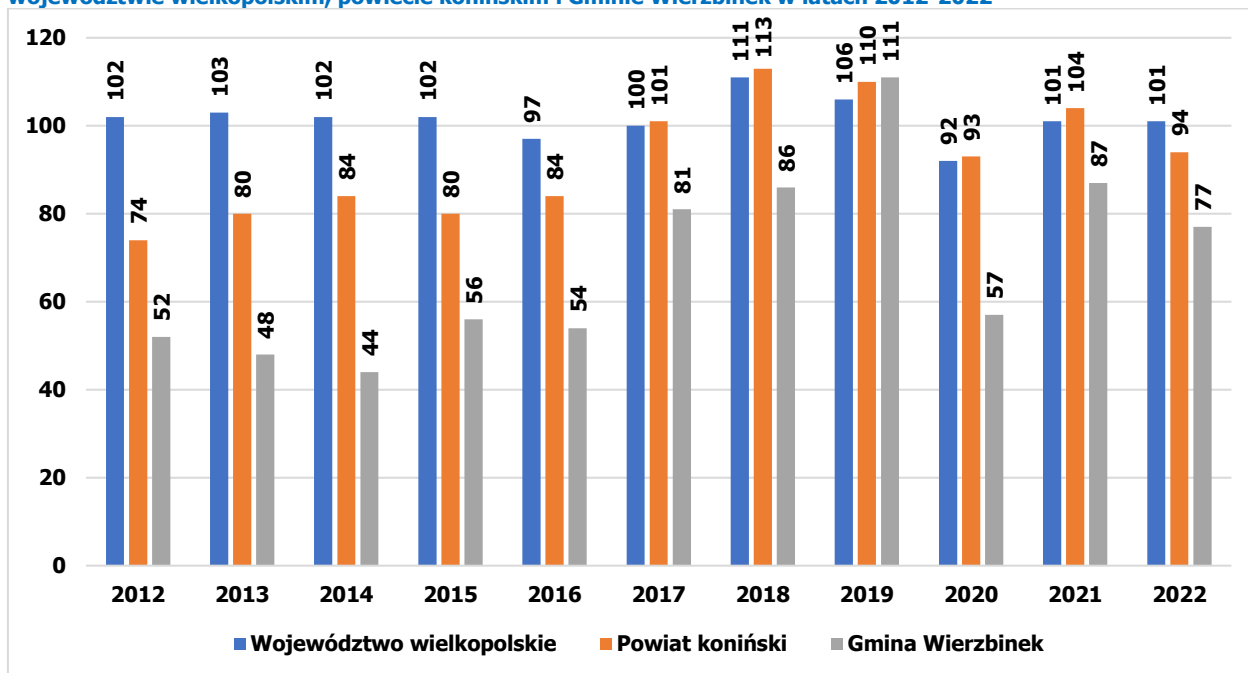
Tabela 11 Nowopowstałe podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Województwo wielkopolskie	102	103	102	102	97	100	111	106	92	101	101
Powiat koniński	74	80	84	80	84	101	113	110	93	104	94

Gmina Wierzbinek	52	48	44	56	54	81	86	111	57	87	77
------------------	----	----	----	----	----	----	----	-----	----	----	----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

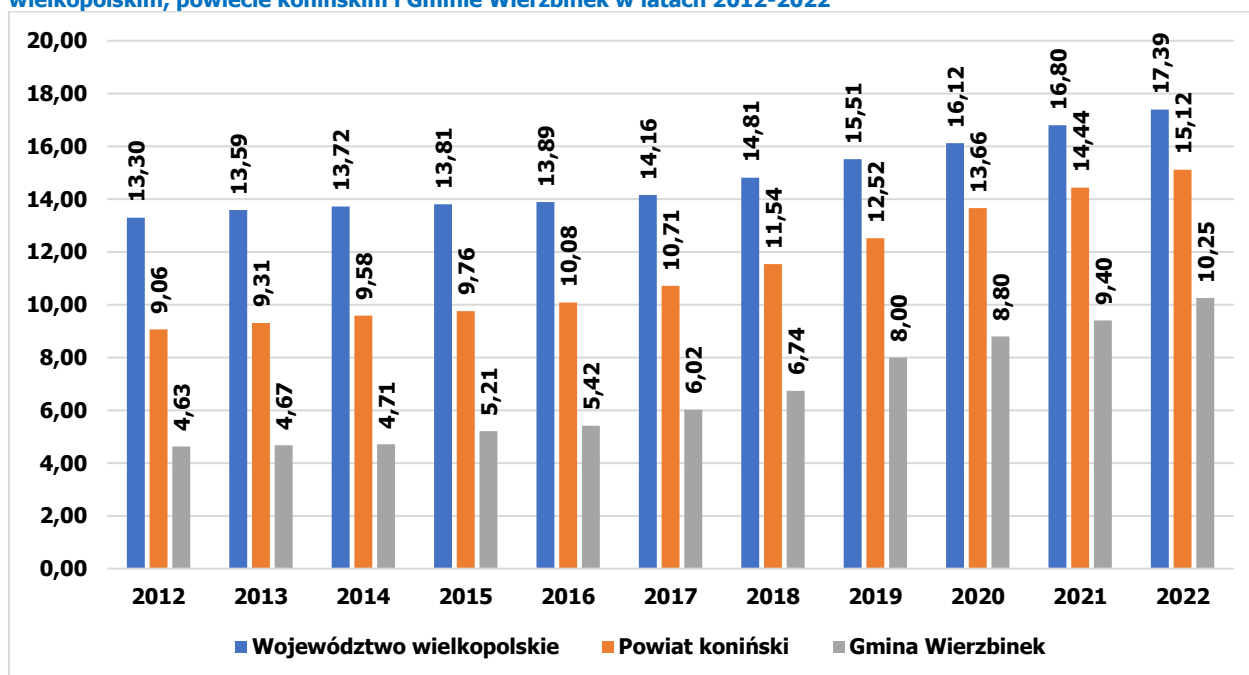
Wykres 10 Nowo powstałe podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

Wskaźnik skłonności do przedsiębiorczości, wyrażony jako osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą przypadające na 100 osób w wieku produkcyjnym, wskazywał na względnie niski, aczkolwiek rosnący poziom przedsiębiorczości mieszkańców gminy. Gmina Wierzbinek osiągnęła w 2022 roku wartość wskaźnika na poziomie 10,25, co dawało wzrost o ponad 100% w stosunku do roku 2012. Wskaźnik skłonności do przedsiębiorczości wykazywał zarówno w Gminie Wierzbinek, jak i w powiecie konińskim i województwie wielkopolskim, tendencję wzrostową, a w każdym badanym roku wartości uzyskiwane w Gminie Wierzbinek były niższe niż w województwie i w powiecie.

Wykres 11 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Analizując potencjał gospodarczy Gminy Wierzbinek zwłaszcza w innowacyjnych i perspektywicznych branżach należy zbadać pozycję gminy na tle innych samorządów. W 2022 r. udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł w Gminie Wierzbinek 1,85%. Jest to wynik zdecydowanie niższy niż w województwie (6,53%) i powiecie (3,12%).

Największym inwestorem oraz istotnym miejscem zatrudnienia jest PAK Kopalnia węgla brunatnego Konin S.A. i należąca do niej odkrywka w Tomisławicach. Początkowo planowano, że odkrywka Tomisławice czynna będzie do 2030 roku. Jednak w 2022 roku przedstawiciele spółki ogłosili, że ze względu na wzrastające koszty przydziałów emisji CO₂, wydobycie węgla stało się nieopłacalne. W związku z tym zapowiedzieli wcześniejsze zamknięcie odkrywki, w 2024 roku, chyba że zostaną wprowadzone jakieś mechanizmy wsparcia dla sektora węglowego.

3.2. Struktura gospodarki

Według danych GUS, w Gminie Wierzbinek w 2022 roku działalność prowadziło 496 podmiotów gospodarczych, z czego 97,6% to firmy zatrudniające do 9 pracowników. Pozostałe podmioty prowadzące działalność na terenie Gminy – to podmioty zatrudniające od 10 do 49 pracowników (małe przedsiębiorstwa) – w 2022 roku było ich 10, podmioty zatrudniające od 50 do 249 pracowników (średnie przedsiębiorstwa) – w 2022 roku było ich 2. Na terenie Gminy Wierzbinek nie ma dużego przedsiębiorstwa, czyli takiego, które zatrudnia 1000 i więcej pracowników. W 2022 roku nastąpił wzrost liczby podmiotów prowadzących działalność na terenie Gminy o 75% w stosunku do roku 2012, a w stosunku do roku 2017 zidentyfikowano wzrost o 45%.

Tabela 12 Struktura przedsiębiorstw ze względu na wielkość w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mikroprzedsiębiorstwa (0-9 pracowników)	265	271	276	297	306	330	359	415	431	453	484
małe przedsiębiorstwa (10-49 pracowników)	11	10	10	10	10	10	11	11	10	10	10
średnie przedsiębiorstwa (50 - 249 pracowników)	2	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2
ogółem	278	283	288	310	319	342	372	428	443	465	496

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Działalność na terenie Gminy Wierzbinek skupiona jest przede wszystkim wokół podmiotów prywatnych – w 2022 roku na terenie Gminy funkcjonowało 480 podmiotów prywatnych (co stanowi 96,8% wszystkich funkcjonujących w Gminie przedsiębiorstw). W działalności prywatnej przeważają jednoosobowe działalności gospodarcze – ich liczba systematycznie rosła od 2012 roku i w 2022 roku ukształtowała się na poziomie 428 podmiotów. Na terenie Gminy Wierzbinek działalność gospodarczą prowadziły także stowarzyszenia, fundacje i inne organizacje społeczne. Jednak, w tym przypadku działalność gospodarcza ma niejednokrotnie charakter dodatkowy i wspiera realizację celów statutowych. Podmioty publiczne funkcjonujące na terenie Gminy Wierzbinek to przede wszystkim państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego. Liczba podmiotów sektora publicznego stopniowo zmniejszała się w badanym okresie i w 2022 wyniosła ogółem 13 podmiotów.

Tabela 13 Struktura przedsiębiorstw ze względu na sektor własnościowy w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

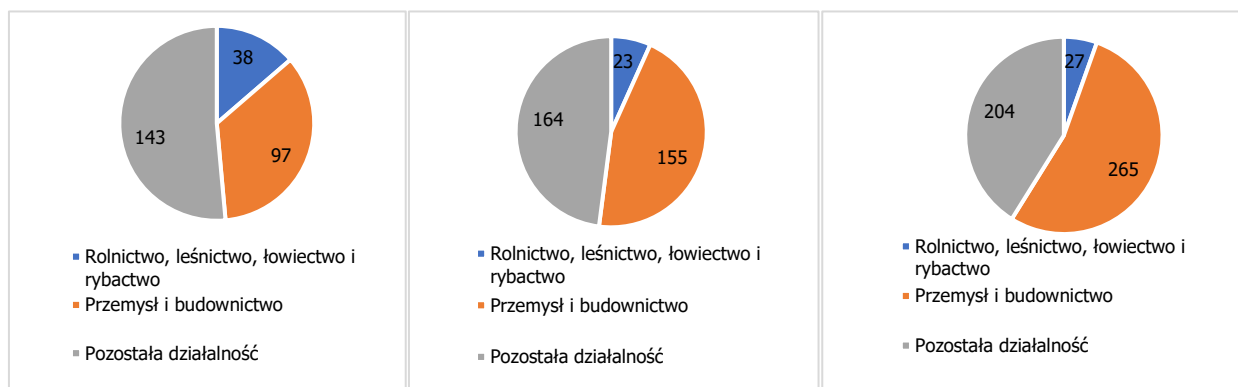
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
podmioty gospodarki narodowej ogółem	278	283	288	310	319	342	372	428	443	465	496
sektor publiczny - ogółem	15	16	16	16	16	14	14	14	13	13	13
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	13	12	12	12	12	10	10	10	9	9	9
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sektor publiczny - spółki handlowe	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
sektor publiczny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego, gospodarstwa pomocnicze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny ogółem	263	267	272	294	302	327	357	413	428	449	480
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	219	221	224	246	254	279	308	360	375	395	428

sektor prywatny - spółki handlowe	4	7	7	8	7	7	8	10	10	11	12
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
sektor prywatny - spółdzielnie	4	4	4	4	4	4	2	2	2	2	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	17	17	17	17	17	18	18	19	19	19	19
sektor prywatny - fundacje	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Podejmując próbę określenia struktury lokalnej gospodarki konieczne jest również zidentyfikowanie głównych sektorów aktywności przedsiębiorstw zarejestrowanych w Gminie Wierzbinek. Powyższe zadanie jest szczególnie istotne w kontekście określenia potencjału gminy w zakresie inteligentnej specjalizacji.

Wykres 12 Udział poszczególnych grup rodzajów działalności wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

W strukturze gospodarki Gminy Wierzbinek przeważają usługi związane z przemysłem i budownictwem, do których klasyfikowało się w 2022 roku 53% podmiotów gospodarczych w Gminie. Usługi opisane ogólnie jako działalność pozostała obejmowały 41% podmiotów, zaś na rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo przypadało 6% podmiotów. W porównaniu z rokiem 2012 i 2017 widać zmiany w strukturze lokalnej gospodarki. W porównaniu z rokiem 2012 o 18 p.p., a z rokiem 2017 – o 8 p.p. wzrósł udział podmiotów gospodarczych w sektorze przemysł i budownictwo. Jednocześnie w Gminie obserwowany był spadek liczby podmiotów w prowadzących pozostałą działalność – dla porównania w 2012 roku podmioty te stanowiły 51% podmiotów gospodarczych ogółem, w 2017 – 48% (spadek o 3%), a w 2022 – 41% (spadek o 7%). Powyższy trend zgodny jest z trendem zmian obserwowanym dla województwa – wzrost liczby przedsiębiorstw działających w przemyśle i budownictwie odbywał się kosztem zmniejszenia się udziału przedsiębiorstw usługowych.

Najwięcej podmiotów gospodarczych w 2022 roku w Gminie Wierzbinek zarejestrowanych było w sekcji F – budownictwo (219 podmiotów). Stanowiło to 44,15% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. Innymi branżami, które dały się wyróżnić w strukturze podmiotów Gminy były: G – handel i naprawy (64 podmioty, 12,90%), C – przetwórstwo przemysłowe (39 podmiotów, 7,86%), H - Transport i gospodarka magazynowa (33 podmioty, 6,65%). W stosunku do

roku 2012 widać wyraźny wzrost liczby podmiotów działających w sekcjach F – budownictwo (z 75 do 219) i C – przetwórstwo przemysłowe (z 17 do 39).

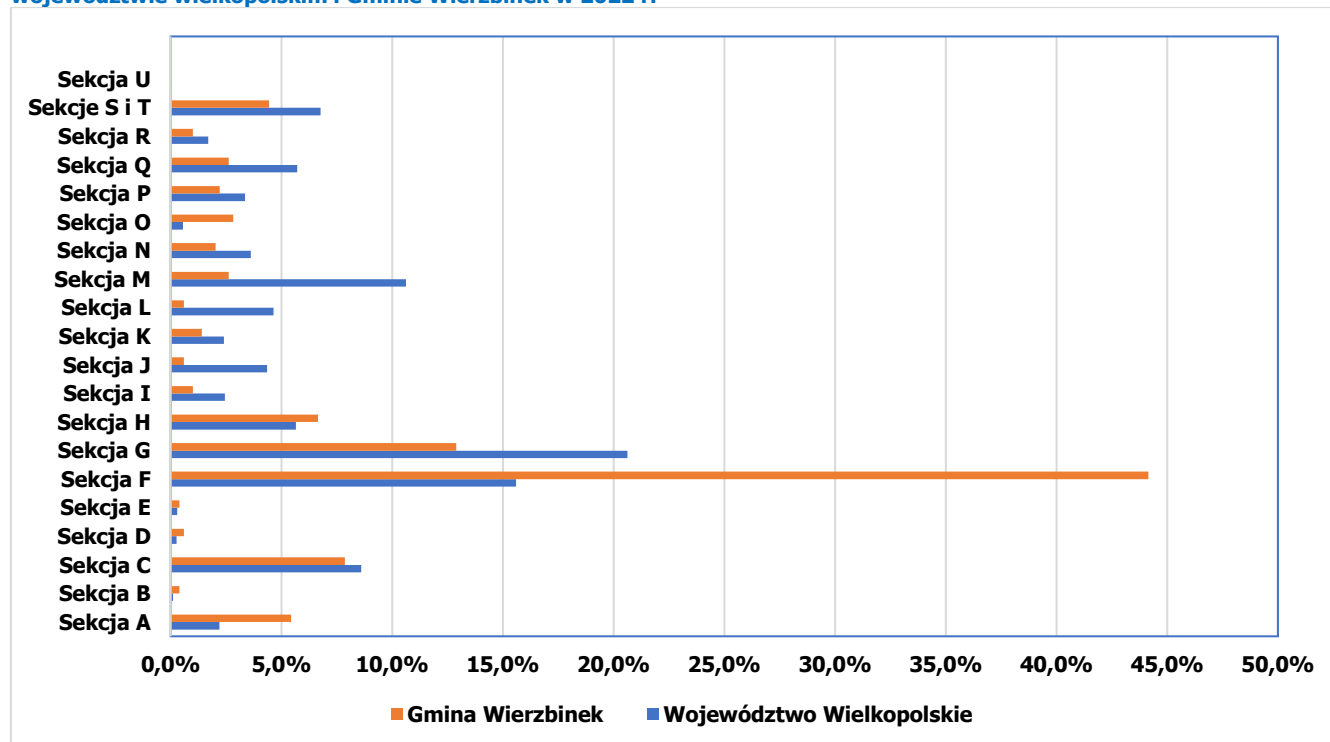
Tabela 14 Struktura przedsiębiorstw ze względu na sekcje i działy wg PKD 2007 w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Sekcje i działy według PKD 2007	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38	41	22	23	24	23	27	28	26	26	27
Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	17	16	20	22	25	33	36	40	37	37	39
Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	2	2	2	3	3	3	3	3	3	3
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	1	1	1	1	2	2	2	2	2
Sekcja F - Budownictwo	75	75	81	91	94	116	132	171	186	198	219
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	54	52	59	65	66	56	52	53	57	62	64
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	14	16	17	19	17	21	27	28	31	32	33
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	4	7	6	5	5	5	5	6	6	5
Sekcja J - Informacja i komunikacja	0	0	1	2	3	3	3	2	2	2	3
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	4	6	6	5	6	7	9	8	7	7
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	1	1	1	2	2	4	4	4	3	4	3
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6	7	7	5	7	6	7	8	9	12	13
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	9	7	7	7	8	9	11	10	11	10
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
Sekcja P - Edukacja	15	14	14	14	15	11	11	12	11	11	11
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	6	7	7	9	9	9	9	9	11	13
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	3	4	4	3	3	3	4	4	4	5

Sekcje S - Pozostała działalność usługowa											
i											
T - Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	15	15	16	18	17	18	19	22	22	20	22
Sekcja U - Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Wykres 13 Struktura podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą wg rejestru REGON w województwie wielkopolskim i Gminie Wierzbinek w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

3.3. Budżet gminy

Budżet Gminy Wierzbinek w 2022 roku, przyjęty uchwałą Rady Gminy Wierzbinek nr URG Nr XXVII/281/21 z dnia 28 grudnia 2021 roku zakładał:

- uzyskanie dochodów w kwocie 44 830 677,00 zł;
- realizację wydatków na poziomie 50 612 054,22 zł;
- pozyskanie przychodów w kwocie 7 780 377,22 zł;
- realizację rozchodów na poziomie 1 999 000,00 zł.

W 2022 roku miało miejsce 30 zmian budżetu, z czego 12 zmian uchwaliła Rada Gminy Wierzbinek, a 18 zmian wprowadziły zarządzenia Wójta Gminy Wierzbinek.

W wyniku wprowadzonych zmian w ciągu roku:

- plan dochodów wzrósł o 9 421 455,06 zł do kwoty 54 252 132,06 zł;
- plan wydatków wzrósł o 9 000 085,25 zł do kwoty 59 612 139,47 zł;
- plan przychodów zmalał o 421 369,81 zł do kwoty 7 359 007,41 zł;
- plan rozchodów nie uległ zmianie.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku budżet Gminy Wierzbinek zamknął się planowanym deficytem budżetowym w kwocie 5 360 007,41 zł.

Tabela 15 Zestawienie wartości dochodów, wydatków i wyniku finansowego na 2022 r.

Wyszczególnienie dochodów	Plan na 01.01.2022	Plan na 31.12.2022	Wykonanie	Realizacja planu po zmianach
Dochody	44 830 677,00	54 252 132,06	52 705 463,24	97,15%
Wydatki	50 612 054,22	59 612 139,47	54 759 249,14	91,86%
Wynik	5 781 377,22	5 360 007,41	2 053 785,90	-

Źródło: Raport o stanie Gminy Wierzbinek za 2022 rok.

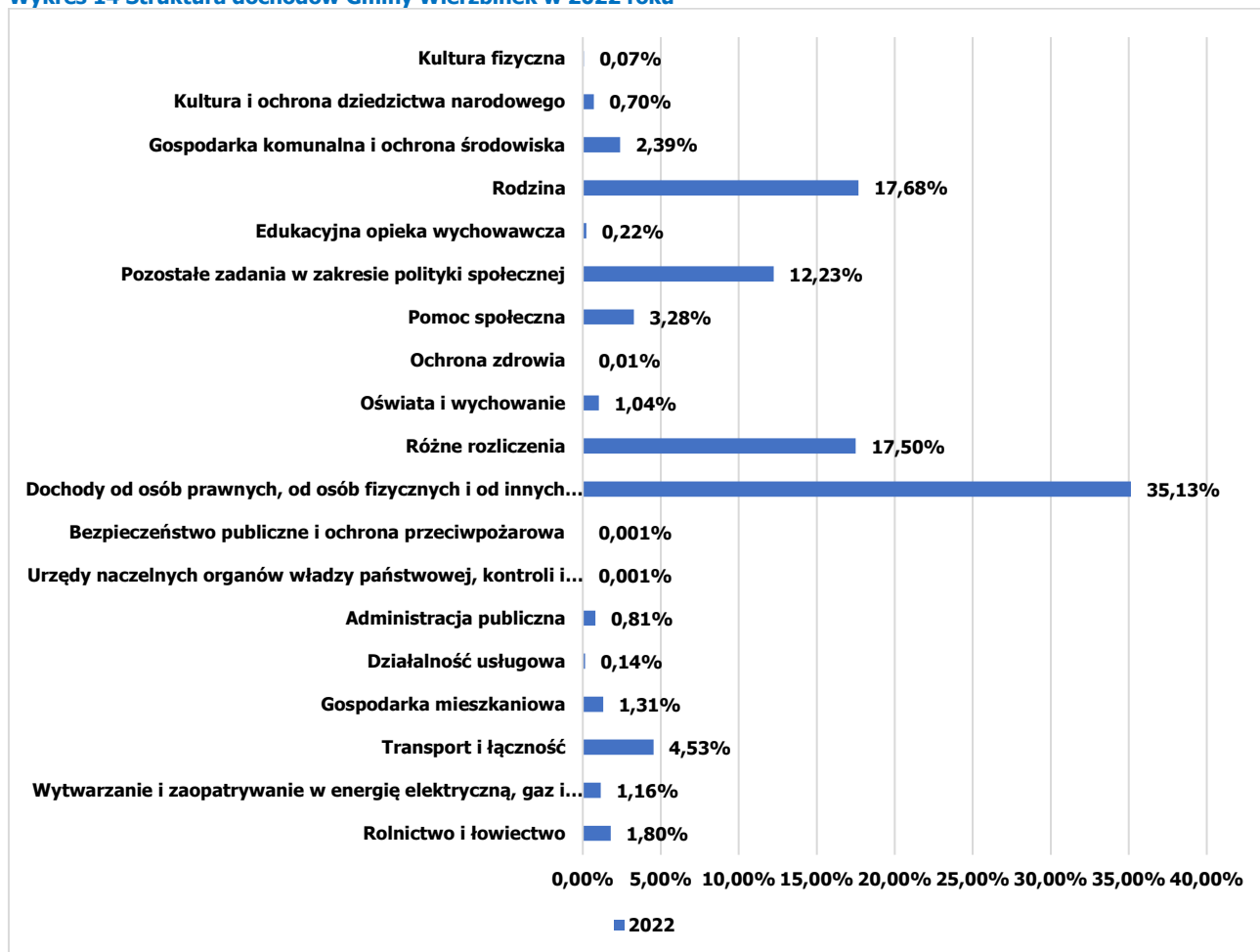
Dochody budżetu Gminy w 2022 roku wyniosły 52 705 463,24 zł, a ich realizacja wyniosła 97,15% planu, który wynosił 54 252 132,06 zł. W strukturze dochodów znaczącą część stanowią dochody bieżące, które w 2022 roku zostały wykonane na poziomie 49 416 521,55 zł, tj. w 99,35% w stosunku do planu wynoszącego 49 738 453,06 zł. Natomiast dochody majątkowe Gminy Wierzbinek w 2022 roku zostały wykonane na poziomie 3 288 941,69 zł, tj. w 72,87% w stosunku do planu wynoszącego 4 513 679,00 zł.

Tabela 16 Realizacja planu dochodów w Gminie Wierzbinek w 2022 roku

Wyszczególnienie dochodów	Plan na 01.01.2022	Plan na 31.12.2022	Wykonanie	Realizacja planu po zmianach	Udział
Dochody bieżące	33 089 579,00 zł	49 738 453,06 zł	49 416 521,55 zł	99,35%	93,76%
Dochody majątkowe	11 741 098,00 zł	4 513 679,00 zł	3 288 941,69 zł	72,87%	6,24%
Dochody ogółem	44 830 677,00 zł	54 252 132,06 zł	52 705 463,24 zł	97,15%	100%

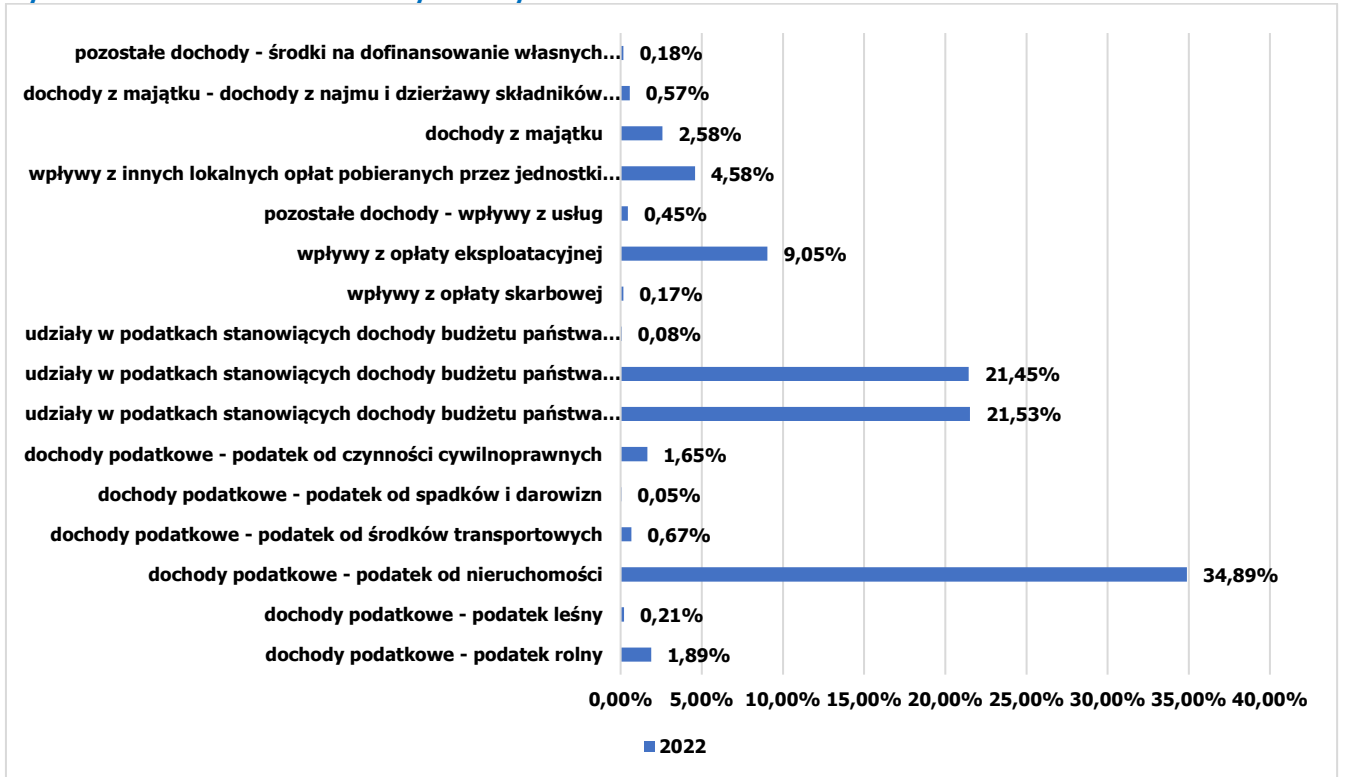
Źródło: Raport o stanie Gminy Wierzbinek za 2022 rok.

Wykres 14 Struktura dochodów Gminy Wierzbinek w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

Wykres 15 Struktura dochodów własnych Gminy Wierzbiniek w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

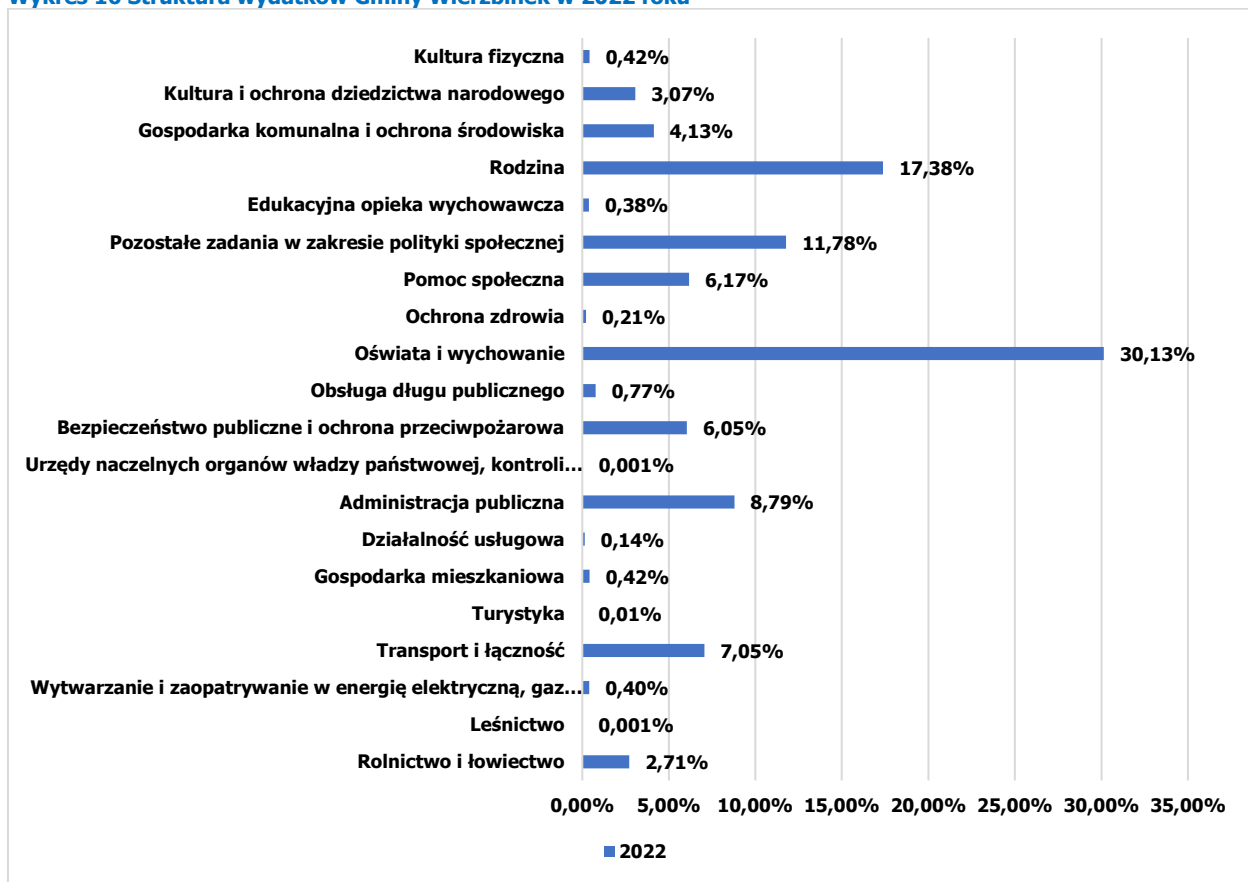
Wydatki budżetu Gminy Wierzbiniek w roku 2022 wyniosły 54 759 249,14 zł, a ich realizacja stanowiła 91,86% planu wynoszącego 59 612 139,47 zł. W 2022 roku wydatki bieżące Gminy zostały wykonane na poziomie 44 464 974,80 zł, tj. w 93,35% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 47 634 064,73 zł. Natomiast wydatki majątkowe Gminy w 2022 roku zostały wykonane na poziomie 10 294 274,34 zł, tj. w 85,94% w stosunku do planu po zmianach wynoszącego 11 978 074,74 zł.

Tabela 17 Realizacja planu wydatków w Gminie Wierzbiniek w 2022 roku

Wyszczególnienie wydatków	Plan na 01.01.2022	Plan na 31.12.2022	Wykonanie	Realizacja planu po zmianach	Udział
Wydatki bieżące	31 170 545,72	47 634 064,73	44 464 974,80	93,35%	81,20%
Wydatki majątkowe	19 441 508,50	11 978 074,74	10 294 274,34	85,94%	18,80%
Wydatki ogółem	50 612 054,22	59 612 139,47	54 759 249,14	91,86%	100,00%

Źródło: Raport o stanie Gminy Wierzbiniek za 2022 rok.

Wykres 16 Struktura wydatków Gminy Wierzbinek w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>).

4. Analiza strefy przestrzennej

4.1. Infrastruktura drogowa

Jednostki osadnicze łączy dość gęsta sieć dróg powiatowych i gminnych. Według danych GUS w 2022 roku długość gminnych dróg publicznych o nawierzchni twardej wynosiła 141 km, o nawierzchni twardej ulepszonej 138,7 km oraz o nawierzchni gruntowej 22,1 km. Przez teren gminy przebiega magistrala kolejowa północ-południe (Herby - Gdynia), ze stacją w Zaryniu, obsługująca ruch towarowy. Obecnie na terenie gminy Wierzbinek istnieje 23 km dróg i ścieżek rowerowych i pieszo - rowerowych w tym 11 km pod zarządem Gminy Wierzbinek i 12 pod zarządem Powiatu .

Przez teren Gminy Wierzbinek przebiegają następujące drogi:

- drogi wojewódzkie:
 - droga wojewódzka nr 266 relacji Ciechocinek - Służewo - Radziejów - Sompolno – Konin o łącznej długości 99 km;
 - droga wojewódzka nr 263 relacji Słupca - Ślesin - Sompolno - Kłodawa - Dąbie – o łącznej długości 102 km;
- drogi powiatowe:
 - 3190P relacji Skulsk - Wilcza Kłoda - Włodzimiera - Kolonia Warzymowska - Koszewo – Morzyczyn - droga powiatowa 3191P;
 - 3191P relacji Nowa Wieś (granica województwa) - Telarkowo - Racięcín - Morzyczyn - Stara Ruda – Leśnictwo – droga wojewódzka 263;
 - 3192P relacji droga powiatowa 3191P - Racięcín - Sadlno - droga powiatowa 3193P;
 - 3193P relacji droga powiatowa 3191P - Morzyczyn - Ruskowo - Sadlno - Wandzinowo - droga wojewódzka 266;
 - 3194P relacji Nowa Wieś (granica powiatu konińskiego) - Witkowice - Tomisławice - droga wojewódzka 266;
 - 3197P relacji droga wojewódzka 266 - Wierzbinek - Boguszyce - Posada - Zaryń - Mąkoszyn - Sierakowy (granica województwa);
 - 3198P relacji droga wojewódzka 266 - Łysek - Zielonka - droga powiatowa 3197P;
 - 3199P relacji droga powiatowa 3197P - Mąkoszyn - Janowice (granica powiatu kolskiego);
 - 3200P relacji droga powiatowa 3197P - Zaryń - Ośno Podleśne - Ośno Górne - Wierzbie - droga wojewódzka 263.

Powiązania wewnętrzne realizowane są ponadto poprzez układ dróg gminnych, które uzupełniają połączenia lokalne. Część z ww. dróg jest w niezadawalającym stanie, jednak na bieżąco są modernizowane i remontowane. Największą słabością istniejącej sieci drogowej jest bardzo ograniczona zdolność wchłonięcia nieustannie powiększającego się ruchu drogowego. Tym samym nawierzchnia zużywa się w szybkim tempie, powodując potrzebę ciągłych remontów. Niektóre

Przeprowadzone w 2022 roku badania jakości wody z wodociągów Gminy Wierzbinek wykazały, że mieszkańcy Gminy Wierzbinek w 2022 roku byli zaopatrywani w wodę bezpieczną dla zdrowia, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz wolną od substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu. Woda przeznaczona do spożycia przez konsumentów nie stanowiła ryzyka dla ich zdrowia. W 2022 roku przeprowadzono ponadto 3 kontrole w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego Stacji Uzdatniania Wody w Wierzbinku, Racięcinie i w Zaryniu. W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

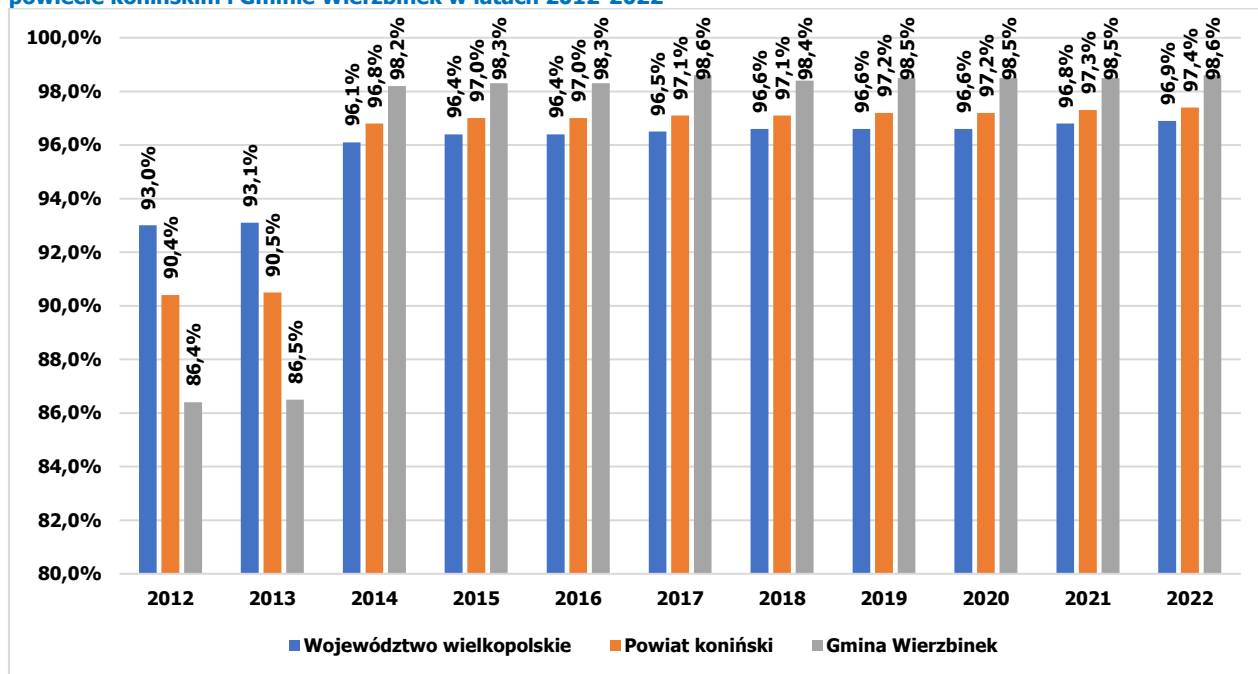
W 2022 roku długość sieci rozdzielczej na terenie Gminy Wierzbinek wynosiła 237,7 km i umożliwiła dostarczenie 249,3 dam³ wody gospodarstwom domowym (w 2022 roku o 41% w stosunku do roku 2012 zwiększyło się zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca – w 2012 roku wynosiło średnio 25,3 m³, podczas gdy w 2022 roku już 35,7 m³). Długość udostępnionych mieszkańcom wodociągów zwiększyła się w stosunku do roku 2012 o 6,25%. W 2012 wynosiła 223,7 km, a w roku 2022 237,7 km. Wraz z długością sieci wodociągowej, rosła liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (wzrost o ponad 22%, od 1 802 w 2012 roku do 2 205 w 2022 roku). W 2022 roku z dostęp do sieci wodociągowej posiadało 6 871 mieszkańców Gminy (98,6% ogółu). Jest to wartość wyższa niż średnia dla województwa (96,9%) i powiatu konińskiego (97,4%).

Tabela 18 Charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022

Wyszczególnienie	2012	2017	2022
długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	223,7	224,1	237,7
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	1 802	2 280	2 205
awarie sieci wodociągowej	-	9	5
woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	193,3	212,2	249,3
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca (m ³)	25,3	28,6	35,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	6 546	7 293	6 871

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Wykres 17 Ludność korzystająca z instalacji wodociągowej jako % ogółu ludności w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

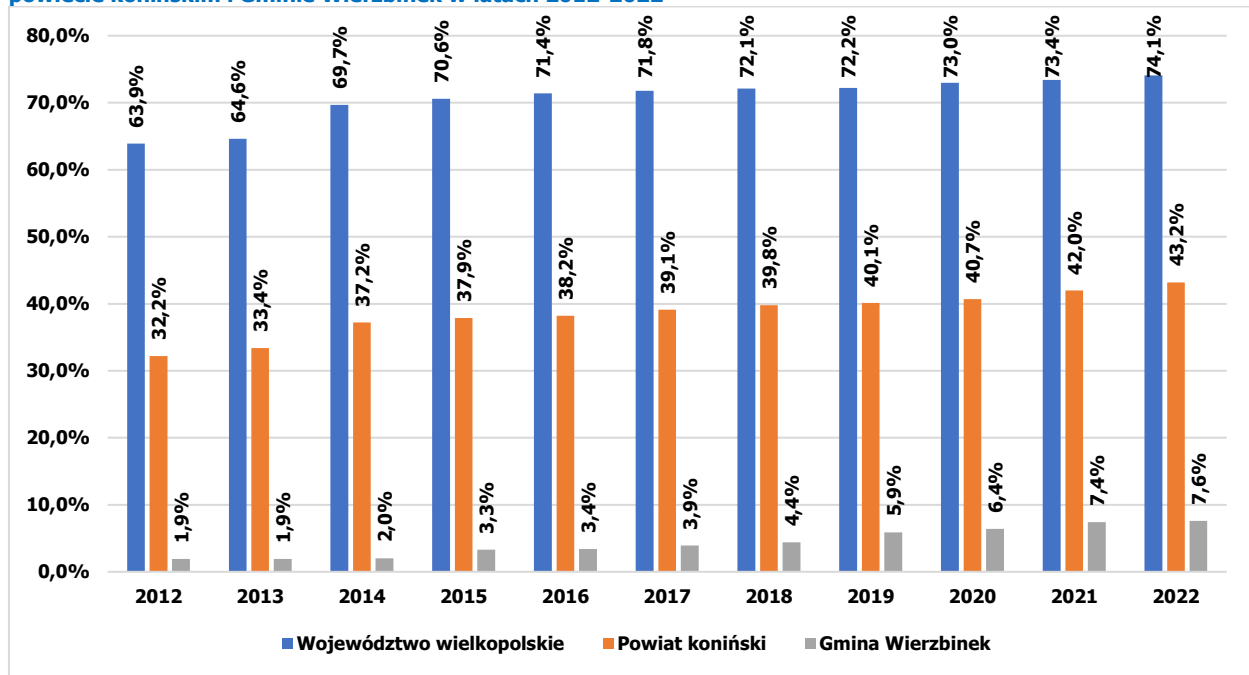
Według danych GUS w 2022 roku, na terenie Gminy Wierzbinek istniała czynna sieć kanalizacyjna o długości 7,8 km. Długość sieci kanalizacyjnej zwiększa się z roku na rok – w 2012 roku wynosiła zaledwie 0,9 km, a w 2017 – 3,6 km. W 2022 roku siecią kanalizacyjną odprowadzono 9,0 dam³ ścieków bytowych (w roku 2017 – 5,0 dam³). Co roku zwiększa się również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (ich liczba zwiększyła się znacznie - od 33 szt. w 2012 roku do 140 szt. w 2022 roku), a co za tym idzie liczba mieszkańców korzystająca z sieci kanalizacyjnej (145 osób w 2012 roku, 528 osób w 2022 roku). Niestety oznacza to, iż dostęp do sieci kanalizacyjnej posiada zaledwie 7,6% mieszkańców Gminy – jest to wartość zdecydowanie niższa niż średnia dla województwa (74,1%) i dużo niższa niż dla powiatu konińskiego (43,2%).

Tabela 19 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022

Wyszczególnienie	2012	2017	2022
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	0,9	3,6	7,8
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	33	64	140
awarie sieci kanalizacyjnej	-	3	1
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną (dam ³)	-	5,0	9,0
Ścieki oczyszczone odprowadzone (dam ³)	2,0	6,0	7,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	145	291	528

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

Wykres 18 Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej jako % ogółu ludności w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

4.4. Gospodarka odpadami

System gospodarowania odpadami na terenie gminy Wierzbinek obejmuje nieruchomości zamieszkałe. W 2022 roku zrealizowano odbiór odpadów z 2 035 nieruchomości. Usługę odbioru odpadów w wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego na odbiór i zagospodarowanie odpadów świadczyło Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Wierzbinku. Natomiast odpady komunalne z terenu nieruchomości niezamieszkałych odbierane były na podstawie indywidualnych umów z podmiotami uprawnionymi. Te usługi również świadczyło Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Wierzbinku wraz z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Sompolnie.

Od lipca 2021 roku na obszarze Gminy Wierzbinek funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) w Zielonce, którego operatorem jest wyżej wspomniane Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Wierzbinku. PSZOK przyjmuje od mieszkańców odpady tj.: odpady budowlane i remontowe pochodzące z gospodarstw domowych, odpady wielkogabarytowe, opony, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, przeterminowane leki i chemikalia oraz odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone. Według sprawozdania operatora PSZOK w 2022 roku wśród wszystkich przyjętych odpadów największą grupę stanowiły zużyte opony.

Gmina Wierzbinek od wielu lat korzysta z "Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu konińskiego", realizowanego przez Starostwo Powiatowe w Koninie. W ramach tego programu, w 2022 roku odebrano odpady zawierające azbest od 23 właścicieli nieruchomości z terenu Gminy Wierzbinek, o całkowitej masie 52 550,00 kg.

W 2022 roku Gmina Wierzbinek w ramach projektu "Usuwanie odpadów z folii rolniczych, siatki i sznurka do owijania balotów, opakowań po nawozach i typu Big Bag", przeprowadzała odbiór folii i innych odpadów rolniczych. Program dofinansowany był przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. W zbiorce wzięło

udział 22 właścicieli gospodarstw rolnych, od których w wyznaczonych na terenie gminy punktach zebrano łącznie 32,50 Mg odpadów rolniczych.

4.5. Energetyka i gazownictwo

Na terenie Gminy Wierzbinek występują napowietrzne linie energetyczne średniego napięcia oraz napowietrzna linia 220 KV, GPZ Pątnów – Włocławek, biegnącą w kierunku Olsztyna. Jest to własność Polskich Sieci Energetycznych S.A. w Warszawie.

Przez teren Gminy Wierzbinek przebiegają dwie trasy rurociągów naftowych: „Przyjaźń” i „Żółwieniec – Kopalnia Góra”. Jedna trasa przebiega na wysokości wsi: Teresewo – Nykiel – Wilcza Kłoda – Obory, a druga Obory – Morzyczyn – Racięcín.

4.6. Ciepłownictwo

Gmina Wierzbinek nie posiada obecnie centralnego zaopatrzenia budownictwa mieszkaniowego i budynków użyteczności publicznej w energię ciepłą. Na terenie gminy nie działają zakłady produkujące ciepło ani jednostki zajmujące się jego dystrybucją. Głównym źródłem ogrzewania gospodarstw oraz podmiotów gospodarczych pozostają kotły c.o., a także paleniska w postaci pieców ceramicznych. Z uwagi na niewielki zakres jaki obsługują indywidualne instalacje grzewcze należy ocenić te źródła ciepła jako rozwiązania o niewielkich mocach (jednostkowo rzędu kilku kilowatów).

4.7. Mieszkalnictwo i gospodarka nieruchomościami

Według danych GUS, w 2022 roku na terenie gminy dostępnych było 1 925 budynków, w których znajdowało się 2 057 mieszkań (8 993 izb), o łącznej powierzchni użytkowej 185 587 m². W ciągu ostatnich 5 lat analizy (2017-2022) liczba mieszkań w Gminie zmniejszyła się o 70 szt. Procentowa liczba mieszkań na terenie gminy, która jest wyposażona w:

- instalację wodociągową - w roku 2012 92% mieszkań, a w roku 2022 96% mieszkań;
- ustęp spłukiwany - w roku 2012 77% mieszkań, a w roku 2022 86% mieszkań;
- łazienkę – 2012 73% mieszkań, a w roku 2022 81% mieszkań;
- instalację centralnego ogrzewania – 2012 64% mieszkań a w 2022 roku 85% mieszkań.

Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022

Wyszczególnienie	2012	2017	2022
budynki	1 928	2 001	1 925
mieszkania	2 052	2 127	2 057
izby	8 439	8 864	8 993
powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	173 628	184 157	185 587
mieszkania wyposażone w wodociąg	1 887	1 962	1 967
mieszkania wyposażone w ustęp spłukiwany	1 574	1 649	1 773

mieszkania wyposażone w łazienkę	1 488	1 563	1 664
mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie	1 312	1 387	1 750

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

W omawianych latach (2012-2022) zmianie uległy również takie wskaźniki jak:

- przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania – z 84,6 m² w 2012 roku do poziomu 90,2 m² w 2022 roku;
- przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę – z 22,9 m² w 2012 roku do 26,6 m² w 2022 roku;
- liczba mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców – z 270,7 w 2012 roku do 295,1 w 2022 roku;
- przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie – z 3,69 w 2012 roku do 3,39 w 2022 roku.

Oznacza to między innymi, że powierzchnia użytkowa na jedną osobę wzrosła, liczba osób przypadających na jedno mieszkanie zmalała, a co za tym idzie poprawiły się warunki bytowe.

Tabela 21 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022 – wskaźniki

Wyszczególnienie	2012	2017	2022
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	84,6	86,6	90,2
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	22,9	24,9	26,6
mieszkania na 1000 mieszkańców	270,7	287,6	295,1
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	4,11	4,17	4,37
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,69	3,48	3,39
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,90	0,83	0,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS - Bank Danych Lokalnych (<https://bdl.stat.gov.pl/>)

5. Środowisko

5.1. Zasoby przyrodnicze i ochrona przyrody

Na terenie Gminy Wierzbinek znajdują się pomniki przyrody wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 22 Zestawienie pomników przyrody w Gminie Wierzbinek

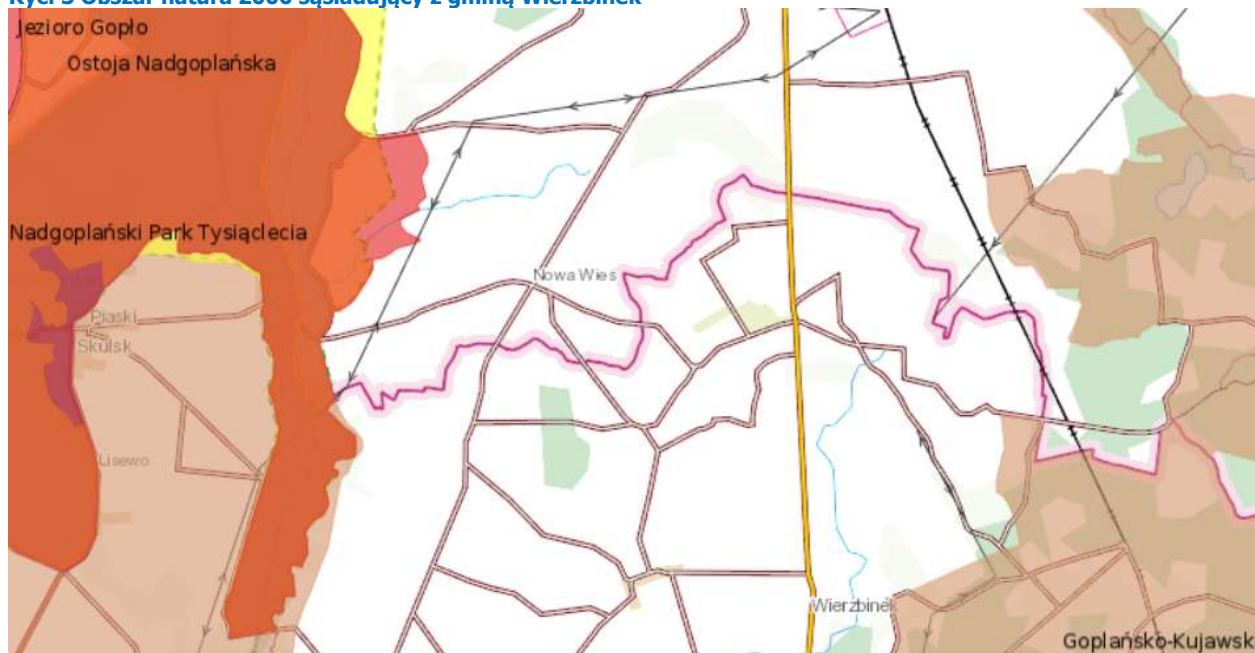
Lp.	Miejsc.	Utworzony	Podstawa prawna	Rodzaj obiektu	Położenie	Opis
1	Racięcín	24.05.1977	Decyzja Wojewody Konińskiego	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Park zabytkowy	drzewo martwe pierśnica: 146cm; obwód: 459cm; wysokość: 24m
2	Racięcín	24.05.1977	Decyzja Wojewody Konińskiego	Dąb szypułkowy - Quercus robur	Park zabytkowy	próchnica podstawy pnia, martwe gałęzie, odcięty konar pierśnica: 220cm; obwód: 691cm; wysokość: 21m
3	Kryszkowice	02.11.1979	Decyzja Wojewody Konińskiego	Świerk pospolity - Picea abies	Park gminny	pierśnica: 177cm; obwód: 556cm; wysokość: 28m

Zródło: Opracowanie własne na podstawie danych CRFOP (<http://crfop.qdos.gov.pl/>)

Pod względem przyrodniczym Gmina Wierzbinek położona jest w Synklinorium Mogileńsko-Łódzkim. Jest to terytorium wyżynnorówninne leżące w obrębie Wysoczyzny Kłódzkiej. Na obszarze gminy występują liczne gatunki roślin i zwierząt chronionych oraz znajduje się kilka małych jezior (Mielno, Zakrzewek) i Kanał Ślesiński.

Terytorium Gminy sąsiaduje od strony zachodniej z obszarem Natura 2000 „Jezioro Gopło” i „Ostoja Nadgoplańska”. Walory przyrodnicze sprawiły, że wyznaczone obszary i obiekty objęto ochroną prawną. Na terenie Gminy Wierzbinek znajduje się Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu, obejmujący wschodnią część gminy.

Ryc. 3 Obszar natura 2000 sąsiadujący z gminą Wierzbinek

Źródło: Geoportal krajowy: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html?qpmap=qp0 – dostęp 26.06.2024.

Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu ma ogólną powierzchnię 66 000 ha. Obszar utworzony został w celu ochrony obszaru zbliżonego do stanu naturalnego oraz zapewnienia społeczeństwu warunków niezbędnych dla regeneracji sił w środowisku reprezentującym korzystne właściwości dla rozwoju turystyki i wypoczynku.

5.2. Ochrona klimatu, jakość powietrza i zagrożenie hałasem

Gmina Wierzbinek jest położona w strefie klimatu umiarkowanego, gdzie przeważają masy powietrza polarnomorskiego, pochodzące znad Atlantyku. Średnia roczna temperatura wynosi 8,0°C, a suma rocznych opadów wynosi 450 – 550mm.

W kontekście oceny jakości powietrza atmosferycznego Gmina Wierzbinek została zaliczona przez GIOŚ do tzw. „strefy wielkopolskiej”. Zgodnie z „Roczną oceną jakości powietrza w województwie wielkopolskim – raport wojewódzki za rok 2022” – dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu obszar strefy wielkopolskiej (w tym Gminę Wierzbinek) zaliczono do klasy A (nieprzekraczający poziomu dopuszczalnego). Jedynie w przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM 10 wszystkie strefy zaliczono do klasy C (powyżej poziomu dopuszczalnego). W klasyfikacji dodatkowej w przypadku ozonu dla poziomu celu długoterminowego obszar strefy wielkopolskiej (w tym Gminę Wierzbinek) zaliczono do klasy D2 (powyżej poziomu celu długoterminowego), w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 dla poziomu dopuszczalnego I fazy strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Mechaniczne zanieczyszczenie powietrza w Gminie Wierzbinek powodują też roboty górnicze prowadzone w odkrywcę węgla brunatnego w Tomisławicach. Podczas wykonywania robót powstaje tzw. emisja niezorganizowana pyłu. Jej źródłem jest proces zdejmowania i zwałowania nadkładu, urabiania węgla, a także załadunku i transportu surowca. Emisja niezorganizowana może powstać również wskutek erozji wietrznej na niezrekultywowanych jeszcze zwałowiskach i skarpach. Kopalnia Konin S.A. uzyskała wymagane prawem decyzje ustalające dopuszczalną emisję zanieczyszczeń do powietrza i na bieżąco przestrzega ich postanowień. W wybranych lokalizacjach regularnie prowadzone są pomiary

opadu pyłu. Badania te prowadzi akredytowane laboratorium, a wyniki przekazywane są instytucjom ochrony środowiska oraz lokalnym władzom. W ostatnim dziesięcioleciu w strefie wielkopolskiej można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza pod względem poziomu zanieczyszczenia pyłem. Jednakże wysokie dobowe stężenia pyłu zawieszonego PM10 rejestrowane w sezonie grzewczym roku pozostają istotnym problemem. Na terenie Gminy Wierzbinek podstawowe źródło hałasu stanowią drogi – droga wojewódzka nr 266: Sompolno – Radziejów oraz drogi powiatowe. Źródłem hałasu jest także magistrala kolejowa Herby – Gdynia przebiegającej przez wschodnią część gminy. Do istotnych źródeł emisji hałasu na obszarze gminy Wierzbinek należy działalność wspomnianej wcześniej kopalni węgla brunatnego w Tomisławicach. Hałas wytwarzany przez maszyny i urządzenia pracujące w kopalni ma charakter ciągły, lecz przemieszczający się w miarę postępu prac eksploatacyjnych.

5.3. Gospodarowanie wodami

Wody powierzchniowe występujące na obszarze Gminy Wierzbinek należą do systemu wodnego środkowej Odry, w zlewni rzeki Noteć. Sieć rzeczna tworzy przede wszystkim rzeka Noteć w początkowym jej biegu (długość na terenie gminy 20,45 km) z jej prawymi dopływami, przede wszystkim rzeką Pichną. Noteć otacza teren gminy od strony południowej, a następnie wpada do kanału Warta - Gopło, wzdłuż, którego biegnie jej zachodnia granica. Na terenie gminy brak jest większych powierzchniowych zbiorników wodnych. Istnieją dwa jeziora: Mielno (powierzchnia 43,76 ha) i Zakrzewek (powierzchnia 10,96 ha). W obniżeniach terenu występują małe zbiorniki wodne (stawy i śródpolne oczka wodne).

Gmina Wierzbinek położona jest na obszarze działania na obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu, w Warszawie i w Bydgoszcz.

Zgodnie z danymi PGW Wody Polskie¹ obszar Gminy Wierzbinek położony jest w granicach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP):

- Noteć od Dopływu z jeziora Lubotyń do Kanału Warta-Gopło (RW600011188131) – jest to obszar naturalnej części wód, cechuje się złym stanem ekologicznym i stanem chemicznym poniżej dobrego oraz jest zagrożony niespełnieniem celów środowiskowych; w odniesieniu do niniejszej JCWP RZGW Bydgoszcz planuje działanie polegające na dodatkowym przeglądzie pozwoleń wodnoprawnych.
- Noteć od Kanału Warta-Gopło do Noteci Zachodniej (RW6000111881999) – jest to obszar silnie zmienionej części wód; cechuje się słabym potencjałem ekologicznym i nieustalonym stanem chemicznym oraz jest zagrożony niespełnieniem celów środowiskowych;
- Noteć do Dopływu z jez. Lubotyń (RW6000101881179) – jest to obszar naturalnej części wód, cechuje się słabym stanem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego oraz jest zagrożony niespełnieniem celów środowiskowych;
- Kanał Ślesiński (RW60001618349) – jest to obszar silnie zmienionej części wód; cechuje się złym potencjałem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego oraz jest zagrożony niespełnieniem celów środowiskowych;

¹ Zawartych w Planach gospodarowania wodami:

- na obszarze dorzecza Odry (II aktualizacja) (IIaPGW) przyjętym rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r. poz. 335),
- na obszarze dorzecza Wisły (II aktualizacja) (IIaPGW) (Dz. U z 2023 r. poz. 300).

- Kanał Grójecki (RW600015183389) – jest to obszar silnie zmienionej części wód; cechuje się złym potencjałem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego oraz jest zagrożony niespełnieniem celów środowiskowych;
- Dopływ z jez. Czarny Bród RW200010278369 – jest to obszar naturalnej części wód; cechuje się złym stanem ekologicznym, stanem chemicznym poniżej dobrego oraz jest zagrożony niespełnieniem celów środowiskowych;

Obszar Gminy Wierzbinek położony jest w granicach następujących jednolitych części wód podziemnych (JCWPd):

- jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 43 (PLGW600043), administrowanej przez RZGW Poznań, o łącznej powierzchni 3 659,30 km²; ww. JCWPd zlokalizowana jest na terenie powiatów: aleksandrowskiego, bydgoskiego, inowrocławskiego, mogileńskiego, nakielskiego, radziejowskiego, żnińskiego, gnieźnieńskiego, konińskiego, słupeckiego, wągrowieckiego oraz m. Bydgoszcz; cechuje się słabym stanem ilościowym i chemicznym oraz jest zagrożona niespełnieniem celów środowiskowych; główną przyczyną zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych są lokalne ogniska zanieczyszczeń (Inowrocław), ascenzja wód zasolonych oraz nieuporządkowana gospodarka wodnościekowa;
- jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 47 (PLGW200047) administrowanej przez RZGW Warszawa odpowiednio Zarządy Zlewni w Kole, Włocławku i Inowrocławiu o łącznej powierzchni 2 761,83 km²; ww. JCWPd zlokalizowana jest na terenie powiatów: m. Płock, m. Włocławek, aleksandrowski, gostyński, inowrocławski, kolski, koniński, kutnowski, lipnowski, płocki, radziejowski, sochaczewski, włocławski, łowicki; cechuje się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz jest zagrożona niespełnieniem celów środowiskowych (ilościowych); główną przyczyną zagrożenia jest pobór na potrzeby odwodnień wyrobisk górniczych, presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem, ascenzja wód zasolonych;
- jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 62 (PLGW600062), administrowanej przez RZGW Poznań, o łącznej powierzchni 2 265 km²; ww. JCWPd zlokalizowana jest na terenie powiatów: radziejowskiego, włocławskiego, kutnowskiego, łączyckiego, kolskiego, konińskiego, słupeckiego oraz m. Konin; JCWPd cechuje się dobrym stanem ilościowym, ale słabym stanem chemicznym oraz jest zagrożona niespełnieniem celów środowiskowych ilościowych; do przyczyn zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych należy przede wszystkim zaliczyć przyczyny antropogeniczne tj. występowanie obniżen zwierciadła poziomów wodonośnych zw. z odwodnieniem odkrywek górniczych, oddziaływanie na jakość wód zakładów przemysłowych, obszarów zurbanizowanych i rolnictwa.

Dla JCWPd nr 43 i 62 RZGW w Bydgoszczy przewiduje przeprowadzenie dodatkowego przeglądu udzielonych pozwoleń wodnoprawnych związanych z poborem wód podziemnych.

5.4. Gleby

Bonitacja gleb jest systemem podziału gleb według kryterium ich jakości. Jakość gruntów określa się na podstawie wyników terenowych badań odkrywek glebowych, ze szczególnym uwzględnieniem cech morfologicznych i fizycznych gleby tj. położenie gleby, głębokość poziomu próchnicznego, barwa i struktura, skład mechaniczny poszczególnych

poziomów, przepuszczalność podłoża, stosunki wodne, a także uwzględnia się niektóre właściwości chemiczne jak odczyn pH i zawartość węglanów.

Tabela 23 Struktura gruntów ornych według klas bonitacyjnych gruntów ornych (w%).

Lp.	Nazwa	Klasy bonitacyjne gruntów ornych								
		I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIRZ
1	Gmina Wierzbinek	0	0	4	8	15	15	26	31	0
2	Powiat koniński	0	0	4	9	21	12	27	26	1
3	Województwo wielkopolskie	0	1	12	12	24	11	22	17	1

Zródło: Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000-2004.

W Gminie Wierzbinek przeważają gleby klasy V i VI. Klasa V (26% wszystkich gleb w gminie) są to gleby mało żyzne, nieurodzajne i zawodne. Należą do nich lżejsze odmiany gleb brunatnych i płowych, gleby rdzawe i bielicowe, wytworzone ze żwirów gliniastych i różnych piasków całkowitych lub położonych na mniej przepuszczalnych podłożach. Ponadto czarne ziemie pobagiennie wytworzone z piasków słabo gliniastych, murszowate, gorsze odmiany czarnoziemów leśno-łąkowych oraz mady bardzo lekkie. Natomiast klasę VI (31% wszystkich gleb w gminie) tworzą gleby słabe, wadliwe i zawodne. Zalicza się do nich gleby rdzawe, bielicowe, rankery i pararendziny wytworzone ze skał macierzystych tj. żwiry piaszczyste, płytkie piaski słabo gliniaste na piaskach luźnych, wapieniach, żwirach, z bardzo płytkich piasków wietrzeniowych, piasków słabo gliniastych średnio głębokich, na piasku luźnym oraz piasków słabo gliniastych całkowitych. 30% wszystkich gleb stanowią gleby klasy IVa (15%) i IVb (15%). Do klasy IVa należą gleby o zdecydowanie gorszych właściwościach niż gleby wyższych klas. Gleby ciężkie tej klasy cechuje duża żyzność potencjalna, lecz są mało przewiewne, zimne i mało czynne biologicznie. Należą do nich gleby brunatne, płowe i bielicowe – wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych, gleby płowe, brunatne i opadowo-glejowe wytworzone z glin, ilów i utworów pyłowych, często o gorszych warunkach wodnych, niektóre gatunki czarnoziemów leśno-stepowych i leśno-łąkowych, średniej jakości mady pyłowe i piaszczyste, mady ciężkie wytworzone z ilu oraz średniej jakości rędziny właściwe i brunatne, gorsze gatunki rędzin czarnoziemnych i średniej jakości gleby torfowo-murszowe. Natomiast klasę IVb tworzą gleby tego samego typu, rodzaju i gatunku co klasę IVa, ale są bardziej wadliwe od gleb klasy IVa. Są to gleby ciężkie, najczęściej podmokłe, niektóre gatunki gleb podścielone są płytko zbyt przepuszczalnym podłożem, wskutek czego są zbyt suche.

Tabela 24 Struktura gruntów ornych według kompleksów przydatności rolniczej gleb (w%).

Lp.	Nazwa	Klasy bonitacyjne gruntów ornych								
		Pszenny bardzo dobry	Pszenny dobry	Pszenny wadliwy	Żytni bardzo dobry	Żytni dobry	Żytni słaby	Żytni bardzo słaby	Zbożowo-pastewny mocny	Zbożowo – pastewny słaby

1	Gmina Wierzbinek	0	4	1	20	12	20	35	2	6
2	Powiat koniński	0	3	1	15	19	27	25	3	7
3	Województwo wielkopolskie	1	13	1	21	19	21	17	2	5

Źródło: Agrochemiczne badania gleb Wielkopolski w latach 2000-2004.

Na terenie gminy dominują gleby kompleksów żyznych, które stanowią 87,0%, co niewiele się różni od powiatu (86,0%) i od województwa (78,0%). Najlepsze kompleksy – pszenne zajmują tylko 5,0% powierzchni gruntów ornych, co stanowi wartość zbliżoną do wartości w powiecie i trzykrotnie mniej niż w województwie wielkopolskim.

W gminie Wierzbinek największy odsetek stanowią gleby o odczynie obojętnym (27,8%), gleby o odczynie zasadowym stanowią 24,9%. Pozostałe gleby to gleby lekko kwaśne (21,5%), kwaśne (15,6%) oraz bardzo kwaśne (10,2%). Natomiast w powiecie występuje najwięcej gleb o odczynie kwaśnym (29%), a w województwie o odczynie lekko kwaśnym (34,3%). O odczynie pH decyduje poziom stężenia jonów wodorowych w glebie. Do źródeł zakwaszenia gleb zalicza się m.in.: procesy geologiczne, procesy glebotwórcze, wymywanie jonów zasadowych, pobieranie wapnia przez rośliny, niewłaściwy dobór nawozów oraz kwaśne deszcze.

6. Obszary strategicznej interwencji

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku wyodrębniono obszary strategicznej interwencji, w tym obszary o najintensywniejszej sile oddziaływania miast na otoczenie oraz obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej. Jednym z takich obszarów jest Wschodni Obszar Funkcjonalny (WOF), jest to obszar szczególnego zjawiska, do którego należy Gmina Wierzbinek. Obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska wyróżnia na tle regionu endogeniczny potencjał, który odpowiednio wykorzystany będzie stanowić o przewagach konkurencyjnych całego regionu. Głównymi jednostkami osadniczymi Wschodniego Obszaru Funkcjonalnego są Konin, Koło, Słupca i Turek. WOF stanowi obszar koncentracji przemysłu wydobywczo-energetycznego we wschodniej części Wielkopolski. Ze względu na wyczerpywanie złóż kopalni obszar ten wymaga wdrożenia działań restrukturyzacyjnych ukierunkowanych na określenie nowych funkcji dla zlokalizowanych na tym obszarze terenów poprodukcyjnych i pogórnicznych oraz ukierunkowania przemysłu na produkcję innych nośników energii. Szczególnych szans należy upatrywać w rozwoju alternatywnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki geotermalnej i wodoru. Rozwój innych specjalizacji, niezwiązanych bezpośrednio z przemysłem paliwowo-energetycznym, pozwoli wykorzystać atuty położenia tego obszaru. Ponadto należy podjąć działania rekultywacji terenów po odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego.

W Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 Gminę Wierzbinek zaliczono do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów społecznych lub ekonomicznych. Obszary te cechuje koncentracja czynników społeczno-gospodarczych negatywnie wpływających na dynamikę ich rozwoju, wymagających systemowego podejścia w procesie wyprowadzania ze stanu kryzysowego. Jednym z typów obszarów marginalizowanych są peryferia wewnętrzne (położone na obrzeżach, granicy województwa). Czynnikiem ich kryzysu jest zła dostępność przestrzenna (czasowa, komunikacyjna) do ośrodków wojewódzkich, determinująca brak możliwości efektywnego korzystania z bodźców rozwojowych, generowanych przez duże ośrodki miejskie. Tym samym interwencje podejmowane na szczeblu regionalnym powinny uwzględniać kontekst zarówno międzyregionalny, jak i krajowy – obszary strategicznej interwencji o charakterze krajowym. Działania rozwojowe na obszarach peryferyjnych leżących przy granicy administracyjnej województwa powinny być zatem istotnym elementem współpracy na szczeblu ponadregionalnym dążącej do zmniejszenia dysproporcji rozwojowych.

Spisy

Spis rycin

Ryc. 1 Położenie Gminy Wierzbinek na tle kraju, województwa wielkopolskiego i powiatu konińskiego	5
Ryc. 2 Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne na terenie Gminy Wierzbinek.....	43
Ryc. 3 Obszar natura 2000 sąsiadujący z gminą Wierzbinek	50

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności, urodzenia żywe, zgony, przyrost naturalny i saldo migracji w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	6
Tabela 2 Gęstość zaludnienia w kraju, województwie, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022.....	7
Tabela 3 Wskaźnik feminizacji w kraju, województwie, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022.....	7
Tabela 4 Liczba ludności Gminy Wierzbinek w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym oraz jej udział % w ludności ogółem w latach 2012, 2017 i 2022.....	8
Tabela 5 Wskaźniki obciążenia demograficznego w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	9
Tabela 6 Struktura bezrobocia w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	11
Tabela 7 Beneficjenci oraz gospodarstwa domowe objęte środowiskową pomocą społeczną w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	13
Tabela 8 Wykaz organizacji posiadających wpis do KRS w ramach Rejestru Stowarzyszeń działających na terenie Gminy Wierzbinek	17
Tabela 9 Wybrane wskaźniki z zakresu edukacji w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	23
Tabela 10 Wybrane wskaźniki z zakresu ochrony zdrowia w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	25
Tabela 11 Nowopowstałe podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	31
Tabela 12 Struktura przedsiębiorstw ze względu na wielkość w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	34
Tabela 13 Struktura przedsiębiorstw ze względu na sektor własnościowy w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022 ..	34
Tabela 14 Struktura przedsiębiorstw ze względu na sekcje i działy wg PKD 2007 w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	36
Tabela 15 Zestawienie wartości dochodów, wydatków i wyniku finansowego na 2022 r.	38
Tabela 16 Realizacja planu dochodów w Gminie Wierzbinek w 2022 roku	38

Tabela 17 Realizacja planu wydatków w Gminie Wierzbinek w 2022 roku	40
Tabela 18 Charakterystyka sieci wodociągowej w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022	44
Tabela 19 Charakterystyka sieci kanalizacyjnej w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022	45
Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022.....	47
Tabela 21 Zasoby mieszkaniowe w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022 – wskaźniki	48
Tabela 22 Zestawienie pomników przyrody w Gminie Wierzbinek.....	49
Tabela 23 Struktura gruntów ornych według klas bonitacyjnych gruntów ornych (w%).....	53
Tabela 24 Struktura gruntów ornych według kompleksów przydatności rolniczej gleb (w%)	53

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców Gminy Wierzbinek w latach 2012-2022	6
Wykres 2 Udział ludności w poszczególnych grupach wieku w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022	8
Wykres 3 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	10
Wykres 4 Odsetek osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	11
Wykres 5 Liczba osób oraz gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022.....	14
Wykres 6 Zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej (poniżej kryterium dochodowego) w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	15
Wykres 7 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	16
Wykres 8 Liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	23
Wykres 9 Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	31
Wykres 10 Nowo powstałe podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	32
Wykres 11 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	33
Wykres 12 Udział poszczególnych grup rodzajów działalności wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w Gminie Wierzbinek w latach 2012, 2017 i 2022.....	35
Wykres 13 Struktura podmiotów gospodarki narodowej prowadzących działalność gospodarczą wg rejestru REGON w województwie wielkopolskim i Gminie Wierzbinek w 2022 r.	37

Wykres 14 Struktura dochodów Gminy Wierzbinek w 2022 roku	39
Wykres 15 Struktura dochodów własnych Gminy Wierzbinek w 2022 roku	40
Wykres 16 Struktura wydatków Gminy Wierzbinek w 2022 roku	41
Wykres 17 Ludność korzystająca z instalacji wodociągowej jako % ogółu ludności w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	45
Wykres 18 Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej jako % ogółu ludności w województwie wielkopolskim, powiecie konińskim i Gminie Wierzbinek w latach 2012-2022	46